

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam

Subotica, SZOMBAT, 1925 január 3

2. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon száma: Kiadóhivatal 8-58. . Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)
Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Foncière-palota)

A lázító számok

A *Bácsme gyei Napló* újévi számában egy pár soros hír jelent meg, ami izgatóbb és lázítóbb tartalmu volt, mint egy vagonrakomány bolsevik propagandáirát. Ez a pár soros hír izgatott az uralom ellen, izgatott a társadalmi osztályok ellen, lázított a fennálló társadalmi rend ellen, nyilvános rágalmozást követett el a hatóságok vezetői s mindazok ellen, akikre a polgárok a törvényes rend iránt érzett bizalmukból egészségüknek és életüknek biztonságát bizzák. Őszinte meggyőződéssel állítják, hogy sokkal kevésbé izgató és sokkal erőtelenebbül és hatástalanabban lázító sajtótermék ellen már eljár a rendőri hatóság, vádat emelt az ügyész és ítéletet hirdetett a bíróság. Mi most appellálunk mindazokhoz, akikre az államhatalom a társadalom biztonságát s a jogrend védelmét bizta, maradhat-e minden változatlanul, segítség és megtorlás nélkül a cikk megjelenése után, föl lehet-e korbácsolni büntetlenül a tömegszelvényeket a mai társadalmi rend ellen s ma, amikor az *államvédelem* nevében való cselekvés megint divatos lett, nem lenne-e indokolt az államvédelmi törvény nevében eljárni az izgató tartalom s a lázító adatok ellen?

Ezt a csendő, ügyész és vádlottak padja után ordító izgatást abban a pár soros hírben lehet megtalálni, amelyik Szubotica múlt évi népesedési mozgalmának eredményéről számol be. A társadalmi rend hivatalból kirendelt őreinek figyelmét ezekre az adatokra hívjuk fel: ime, ezek a számok lázítanak, ez az állapot a melegágya minden felforgató törekvésnek, itt tenyészik ki a forradalmaknak baktériuma s ezek a számok festik föl a fekete egekre a moszkvai álmom véres kárpitjait. Szubotican az elmúlt esztendőben minden tíz újszülött közül négy a bölcsőben halt meg s azok közül, a kikerült felnőt korokban ragadott el a halál, minden harmadik husz és harminc életéve között a tudóvész áldozata lett.

Ebben az országban van népjóléti miniszter, van közegészségügyi miniszter, ebben az országban terem a legjobb buza, a föld bő áldásban adja vissza a ráfordított munkát, ebben az országban munkát talál minden becsületes ember, hogyan történhetik meg mégis, hogy itt, a legzsirosabb föld és legacélosabb buza fővárosában minden tíz újszülött közül négy elpusztul s a fiatal felnőttek sorában a legdusabb a halál aratása? Hogy lehet tétlenül elmenni ezek mellett a lázító számok mellett, hogy nem fog

össze államhatalom és társadalom a halál szörnyű sikerei ellen? Hogyan lehet belenyugodni abba, hogy az anyák a temetők számára szülnének s ha csoda folytán életben marad gyermekük, öröme, derékségre, becsületes munkára és tiszta csókra szült gyermekük fiatal testével az anyaföldet trágyazzák? Hogyan nem fog össze érelem, szeretet, hozzáértés és áldozatkészség, hogy fölkutassa azokat az okokat, melyek ilyen kísértetiesen könnyűvé teszik a halál offenzíváját. Miért nem alakítják meg a gyászra

ítélt anyák a halál elleni ligát, ha már — Semmelweis után is — tíz újszülött közül négy a pólyából kerül a koporsóba.

Ez a kérdés nem kisebbségi probléma, nem nemzetiségi kérdés. A halál igazsága irtózatosan egyenlő. A közegészségügyi felügyelőség csak az államnyelvet értő anyákat oktatja ki a gyermekbetegségek elleni védekezés módjaira, a halál azonban nem ismer ilyen különbségeket. Itt az ország legértékesebb javait pocskolják el, a legértékesebb materiát: az emberanyagot, a jö-

vendő nemzedéket tékozzolják el. A csecsemőknek nincs nemzetiisége. Az ember kér védelmet, a legfőbb államérdek kiált gyors és okos segítség után. Ha jut idő, energia, törődés a napi politika minden muló szempontjának, jusson idő, energia és törődés annak a küzdelemnek megindítására is, amit a halál ellen vív meg az élet.

Az ötéves háborúnak nem volt olyan kétségbeejtő és olyan gyászos veszteségi listája, mint Szubotica városnak az Úr 1924-ik s a világbéke hatodik évében.

Letartóztatták a Radics-párt vezéreit

A demokratapárt éleshangu deklarációban tiltakozik az obznana ellen — A kormányajtó tartózkodó hangon nyilatkozik a kivételes rendszabályokról

Részt vehet-e a Radics-párt a választásokon?

A minisztertanács — mint már szerdai számunkban jelentettük — még december 23-iki ülésén a belügyminiszter javaslatára elhatározta, hogy az államvédelmi törvény alapján jár el a Radics-párt ellen. A kormány határozatának végrehajtását és az erről szóló hivatalos hirdetmény — obznana — kiadását hosszas várakozás előzte meg. A legutóbbi napokban a kormány egyes tagjai úgy nyilatkoztak, hogy nem lesz obznana és hogy az államvédelmi törvényt minden nyilvános közlés mellőzésével fogják alkalmazni a horvát köztársasági parasztpártra.

Csütörtökön éjjel végül Makszimovics Bózsó belügyminiszter váratlanul magához rendelte a sajtó képviselőit, akikkel közölte, hogy a december 23-iki minisztertanács határozatának végrehajtását még csütörtök éjszaka folyamán megkezdte és egyidejűleg átadta a nyilvánosság számára a kormányhatározat szövegét.

Ez az ugynevezett obznana a belügyminiszter referátumát tartalmazza, amelyet a minisztertanács teljes egészében elfogadott és a kormány minden tagja aláírt. Az obznana az előzmények részletes ismertetése után megállapítja, hogy a horvát köztársasági parasztpárt, mint kollektív egység, az államvédelmi törvény 1., 2., 4. és 5. szakaszába ütköző büncselekmények egész sorát követte el és ezért az állam egésze és a horvát nép érdekében a belügyminiszter javasolta a minisztertanácsnak, hogy

azonnal oszlassák fel a horvát köztársasági parasztpártot;

a jövőben tiltsák be a párt minden gyűlését, konferenciáját és egyéb működését, valamint minden publikációjának, könyvének

és lapjának megjelenését;

a leszigorúbban alkalmazzák a horvát köztársasági parasztpártra az államvédelmi törvény 18. szakaszának előírásait;

azonnal koboztassék el a párt irattára, levelezése és lapjai és sürgősen induljon meg a büntügyi eljárás a horvát köztársasági parasztpárt vezetősége ellen.

A minisztertanács — mint megírtuk — 1924. december 23-iki ülésén mindenben elfogadta a belügyminiszter javaslatát.

Az obznana hatása

A politikai élet az obznana hatása alatt áll. Politikai körökben természetesen leginkább azt mérlegelik, hogy a választásokra milyen hatása lesz az obznának. Beogradban nem volt semmiféle incidens, egyedül Drinkovics miniszternek volt része kalandban. Lakására behatolt egy elkeseredett horvát, de a miniszternek sikerült kituszkolni lakásából.

Zagrebból még magánértesülések sem jöttek. A kormány ugyanis a Zagreb-Beograd közti telefonvonalakat hivatalos beszélgetések céljára lefoglalta s egyetlen magánbeszélgetést sem engedtek Zagrebbal. A kormányhoz érkezett jelentésekből azonban annyit sikerült megtudni, hogy az obznana első következményeként

letartóztatták a Radics-párt vezetőit, köztük, dr. Macsek és Predavec alelnököket, dr. Krnyevicsot a párt főtitkárát s a két Kosutics testvért.

Állítólag azonban az egyik Kosutics, aki Radicsot Moszkvába is elkísérte, nincs a letartóztatottak között s Radicsal együtt ő is elhagyta az országot.

Hír szerint Radics karácsony este még Zagrebben volt s azután

hagyta el az ország területét. Újévkor állítólag Bécsben volt s onnan Moszkvába utazott. Mindez azonban még megerősítésre szorul.

Radics-párti nyilatkozat az obznánáról

A Radics-párti politikusok közül egyedül Bucsenics képviselő, a parlament egyik titkára tartózkodik Beogradban, aki újságírók előtt meglehetősen optimisztikusan nyilatkozott az obznana kiadásának következményeiről és azt a meggyőződését fejezte ki, hogy a feloszlítás ellenére is a Radics-párt részt fog venni a választásokon, mert a párt jelölt-listáinak túlnyomó részét a bíróságok már jóváhagyták és így a választási bizottságok nem térhetnek ki az elől, hogy a Radics-pártnak választási urnát adjanak.

Tartózkodó hangulat a kormánypartokban

Kormánykörökben még mindig rendkívül tartózkodóan viselkednek az obznana kiadásával kapcsolatban. Megállapítható, hogy maguk a kormányparti körök sem fogadták nagy lelkesedéssel a kormány intézkedését. Általában úgy magyarázzák az obznana kiadását — mint Makszimovics belügyminiszter is kijelentette csütörtöki nyilatkozatában — hogy a kormány intézkedése nem irányul a horvát nép ellen, sőt még a horvát köztársasági parasztpárt ellen sem, hanem csak a vezérek ellen, akik bűnösök a pártnak a bolsevikiekkel való összeköttetésében. A kormányparti sajtó szintén rezerváltan viselkedik ebben a kérdésben.

A demokrata-párt főbizottságának határozata

Ellenzéki körökben rendkívül harcias hangulatot idézett elő az obz-

nana és azt hiszik, hogy a Radics-párt elleni erőszakos intézkedések a többi ellenzéki pártnak lesznek hasznára. A Davidovics-párt főbizottsága péntek délutáni ülésén foglalkozott a kormány intézkedésével és határozatát a következő kommünikében hozta nyilvánosságra:

A demokráta-párt főbizottsága az obznana kiadása és a Radics-párt feloszlata következtében beállított helyzetet megvizsgálva, január 2-án tartott ülésén a következőket állapította meg:

Az 1924. december 24-iki kelettel kiadott obznana nem alapszik sem az alkotmányon, sem a törvényeken, tehát *durva törvénytétel egy egész politikai szervezet ellen.* A horvát köztársasági parasztpártnak az állami berendezkedésre vonatkozó programja *sem politikai, sem gazdasági tekintetben nem azonosítható a bolsevizmussal,* már csak azért sem, mert a párt kilencvennyolc százaléka paraszt elemekből áll. *Nemzeti és állami szempontból az obznana a nemzet egységének lerombolását jelenti.*

Az obznana indokai és a benne közölt bizonyítékok *nem helytállóak.* Az egész anyag, amelyet a kormány az obznanaiban közöl, már 1924. májusában ismeretes volt. Akkor azonban a *Pasic-Privicsevics-kormány nemcsak, hogy semmi intézkedést nem tett a horvát köztársasági parasztpárt ellen, hanem a párt összes még nem igazolt képviselőjének mandátumát is igazolta.* Már pedig — mint az obznana is állítja — a párt vezetősége már 1924. májusban hozzájárult a moszkvai paraszt-internacionáléba való belépéshez. Észreint a kormány akciója azok közé a politikai manőverek közé tartozik, amelyeknek kizárólagos célja a választási többség megteremtése olyan időben, amikor a kormány mögött nem áll a nép többsége.

Végül a kommüniké megállapítja

ujból, hogy az obznana kiadása törvényellenes és hogy az abból folyó intézkedésekért, nemcsak a rendelet megteremtői, hanem azok is felelősséggel fognak tartozni, akik segédkeztek nyújtani a rendelet végrehajtásában.

Házkutatások Zagrebben

Zagrebból érkezett hírek szerint a Radics-párt helyiségeiben, valamint a pártvezérek lakásán házkutatást tartottak. A rendőrség sok levelet és iratot foglalt le. A rendőrség házkutatást tartott dr. Lorkovicsnál, a Zajednica elnökénél is, aki szintén tagja a horvát köztársasági föderációnak. Hír szerint Lorkovics lakásán megtalálták Alexander Todor eredeti levelét is amelyet annakidején Radics Istvánhoz intézett.

Letartóztatások Splitben és Sarajevóban

Mint Splitből jelentik, ott a rendőrség a Radics-párt két vezetőtagját letartóztatta. A Radics-párt Spliti szervezetének hivatalos lapja, a *Hrvacska Rijec* pénteken már nem jelent meg. Sarajevóban szintén több letartóztatás történt.

A jóváhagyott Radics-párti listák sorsa

A politikai körökben leginkább az a kérdés foglalkoztatja, hogy most az obznana kiadása után mi lesz azoknak a Radics-párti listáknak a sorsa, amelyeket a bíróságok már eddig átvettek és jóváhagytak. Erre vonatkozólag különböző jogi vélemények alakultak ki. Több ellenzéki jogász-politikus a Bácsmegeyi Napló beogradi munkatársa előtt annak a véleményének adott kifejezést, hogy *a már elfogadott listák felett a választásokon meg kell ejteni a szavazást.* Az ellenzéki jogászok magyarázata szerint a választói törvény értelmében a bíróságok kötelesek a választások előtt a kitűzött határidőben közölni a köz-

pontú választási bizottság elnökével a jóváhagyott listák jegyzékét. A bizottság gondoskodik a választások szabályos lefolyásáról és az urnák felállításáról.

A döntés a választásra vonatkozó minden kérdésben a választási főbizottságot illeti, amelyben az állami bizottság delegáltjain kívül minden listát két delegátus képvisel. A kormánynak tehát a bizott-

ságban még abban az esetben sincs többsége, ha a választási bizottság elnöke a kormány intenciói szerint járna is el. Ennek folytán — az ellenzéki jogászok okfejtése szerint — ha a bizottság úgy találja, hogy a választás a Radics-párti urnák felállítására miatt szabálytalanul folyt le, akkor *a választás semmissé válik* és nyolc napon belül új választást kell tartani

Adósérelmek és adópanaszok

Nem kap adóbizonnylatot, aki az év első napján nem fizeti ki adóját

Az adóztatás visszasságairól nagyon sok szó esett már, azonban a szubotocai adóhivatalok állandóan gondoskodnak róla, hogy ez a téma kimeríthetetlen legyen.

Csak nemrég fejeződött be a hadiadók kivételése és a beszédük még nincs is befejezve, a városi pótdadó négyszeres összegének a behajtása ellen indított harc pedig még folyamatban van és máris újabb adósérelmekről panaszok jönnek a kereskedők. Még nem heverték ki a legutóbbi adóterhek súlyos hatását az érdekeltek s a napokban máris megkezdik három évre visszamenőleg a harmadosztályú kereseti adó megállapítását.

Az újév második napján, pénteken már sok új panasz volt hallható kereskedők részéről a szubotocai városi adóhivatal eljárása ellen. Azok ugyanis, akiknek január 2-án árujuk érkezett és azt el akarták venni, vagy akiknek utlevél-szerzés vagy bármely más célból szükségük volt adóbizonnylatra, abban a kellemetlen meglepetésben részesültek, hogy *nem kaptak adóbizonnylatot, mert a városi adóhivatal előbb ezévi adóiknak, illetőleg adó-előlegeteknek belizetését követeli.* A városi adóhivatalnak ez az eljárása nemcsak sérelmes, de jogtalan is. Az adófizetőktől ugyanis már a múlt évnyegyedre járó adókat beszedték, az akontációs adók feijében pedig tekintélyes összegeket haitottak be a múlt év végén és most az új év első napján nincs még semmi jog-

cim ezekre a túlzott követelésekre. A törvény értelmében ugyanis az *első évnegyedre* — január, február és március hónapokra — *szóló adókat csak február 15-ig kell beszedni,* tehát a városi adóhivatal legfeljebb csak február 15. után tagadhatja meg az adóbizonnylat kiadását azoknak, akik eddig a határidőig nem tettek eleget adó-kötelezettségeiknek.

Sérelmes az is, hogy a városi adóhivatal a harmadosztályú kereseti adóra is szed igen gyakran előleget, holott csak a hadinvereség-adóra lehetett akontációt követelni. Annál is inkább sérelmes ez, mert még csak most fogják megkezdni a harmadosztályú kereseti adó kivételését.

Legjellemzőbb esete talán a sokféle adóanarchiának az, ami a napokban történt Szubotocán. Egy százezer dinár alaptőkével rendelkező kis részvénytársaságra 400.000 dinár adót vetettek ki és miután azt nem fizették be, végre akarták hajtani. A részvénytársaságnál azonban nem lehetett ilyen összegre fedezetet találni, mire a városi adóhivatal a részvénytársaság igazgatóságai tagjainál eszközölt foglaltsát. Ez az eljárás nemcsak teljesen jogtalan, de példátlan is.

Ilyen és ehhez hasonló esetek nap-nap után fordulnak elő és tömördek panaszra adnak okot a nagy adóterhekkel amugyvis csak nehezen megbirkózni tudó adófizetők körében.

Ez a jó asszony!

Irta: Möricez Zsigmond

A Bakesi- és Penyige-család két-száz év óta együtt harcol a földdel és a paraszttal és egymással. S együtt is örül, mikor egy-egy kövér dísznő torára összegyűlnek, vagy ha lakodalomra gyűlhetnek, keresztelőre, vagy legalább névnapra. Egész életük oly mély csöndben folyik le, a mindennapi munka egyirányú lefoglaltsága, a falusi élet zakadatlan garasszórázó feszültsége: ezek az alkalmi kilobbanások csapólják le a vér és a lélek gözeit.

Múlt télen történt, hogy a jegyző-éknél voltak toron; éjfélután a falu cigánya beállított a jó napra, nem zavarták el a bandát, hanem táncperdültek s táncközben Bakesi Pista és Penyigéné nagyon megértették egymás tempóját. Jó táncos volt mind a kettő és úgy összeillettek, hogy Bakesi azt mondta az asszonynak:

— Nézd, Klári, hónap láthatnálak.
— De hol?
— Nálatok.
— De hogy?
— Mint egyik galamb a másikat.

Az asszony nevetett. Sose volt szebb és vidámabb, mint ma este, fekete szemei szikráztak és ráfogta a borra, táncra.

— Jaj, de ki vagyok melegedve,
— s megölelte Bakesinét. — Jaj, te Zsóka, de nagyon ki vagyok he-

— Hát akkor még többet iszok.
Másnap délelőtt itt volt az állatorvos és a bikahornyukat kivezették a vágóhidhoz. Összekötötték a bornyuk lábát, földredöntötték, a doktor előszedte műszereit s a finom késsel megkezdte az operációt: valami különös szerszáma volt, amely mingyárt be is varrta a sebet.

— Nem jó kötél az, — mondta Bakesi Pista — én a Szókéét nem merem rábizni, hanem hozok másat.

Penyige kis angol pipából pipázott, úgy nézte a műveletet.

— Ha nem vagy lusta, hozhatsz.
— Nálad láttam azt a sűrűn sodrott kötelet, az lenne jó.

— Hát jöjj be érte, az asszony odaadja.

Bakesi elment. Igyekezett oly nyugodtan lépni, hogy ne lássa meg senki rajta, hogy rohanni tudna s szeretne.

Mikor visszajött a kötéllel, ki volt tüzesedve az arca, odavetette. Épp akkor került a sor az ő Szóke nevű fiatal bikájára.

Azután minduntalan került valami ilyen ürügy, egyszer a dohányvágót kérte, mikor nem volt otthon a gazda, máskor az alispáni hivatalban járt, hát meghozta az új híreket. De az asszony egyre szenvedélyesebb lett s szüret után már oly vakmerő, hogy Bakesi Pistának minden hajszála az égnek állt. Szép is, jó is a tilos, de ha eszébe villantak a következmények, bele tudott volna halni a rémületbe.

— Legyen vége, Klári, — mondta végre. — Nincs ennek semmi értel-

me. Addig jár a korszó a kutra, míg el nem török.

— Nem. Soha.
— Soha.
— Soha.
— Megtudja az urad.
— Tudja meg.

A férfi hallgatott. Belőle hiányzott a szenvedély. Felesége, gyerekei előtt égett a szégyentől. Az asszony oly ártatlan és jó volt, oly természetesen, gyernekei együgyűséggel élt körülötte, hogy már nem birt hazamenni; éjjel nem aludt, nappal dolgozni nem tudott, nem izlett az egész élet.

— Klári, legyen vége.
— Soha.

— Hát én megmutatom, hogy vége lesz.

— Feleségedtől félsz?
— Félek hát és nem is látsz többet, azt a keservességit...

— Igen? ...
Az asszony égett a szenvedélytől.

— Klári fiam, Klári, — tréfált könyörögve Bokosi. — engedj ki az obligóból.

— Soha.
— Soha?

— Soha! és tudd meg, ha elmarsz, én megyek a feleségedhez s én magam mondok el neki mindent.

Bakesi kedvetlen nézett az asszony szemébe; az fekete volt és örült. Szörnyűek ezek az asszonyok, ha szenvedélyt kapja el. Az asszony, mint a morfista, alig bírta az életet, a megalkudott napok s órák között csak áttengődte az időt. Szörnyűek a falusi szenvedélyek, a

nyugalomban élő lelkek viharai. A sors szeszélyéből idilli békében élni, csirkepörökkel harcolni egy életen át annak, aki izzó nagy energiákkal van tele.

A férfi soká csak vergődött, kinlódott, végre elszánta magát, lesz ami lesz s hetekig nem ment az asszony felé.

Egy este Penyigéné beállított Bakesinéhez.

— Isten hozott, édes Klárim.
Az asszony sötétben nézett.
— Itthon az urad?
— Az uram? ... mért? ... itt van!

Utána kiáltott, nem kapott választ.

— Gyerekek, szaladjatok csak apátok után.

A vendég komoran ült.
— Sokára jön, — mondta gunyosan.

— Majd bejön.
— Nem jön.

— Talán átment a tanítóhoz.
— Igen átment valahová, jó messzire, odáig nem is téved haza, míg én itt vagyok.

— Nem értelek.
— Nem?

— Nem.
— Hát nem tudod, hogy az urad a szeretőm?

Az asszony elnémult, elámult.

— Tavasz óta szeretőm az urad.

A háziasszony némán ült, a szemé rá volt fagyva a másikra, aki elferdült arccal, lihegő, vad villanó csapkodta szavak ostarával, véresre verte szívének zsenge boldogságát,

A véres kártyaparti

Összeszurkáltak egy suboticei gazdát

Rogics Jakab suboticei gazda Jaksiceva ucca 68 szám alatti lakos csütörtökön este a Vukovics-féle kocsmában Kopunov Mártonnal kártyázott. Kártyázás közben összeveszték, mire Rogics hazaszaladt, ahonnan egy vasvillával tért vissza, hogy megverje Kopunovot. Időközben Kopunov is elhagyta a kocsmát és hazafelé tartott. Az uccán találkozott Rogicssal, aki a vasvillával megtámadta.

Kopunov védekezett a támadóval szemben, de miután az a veszély fenyegette, hogy támadója összeszurkálja, elővette kését és hat helyen megszurta Rogicsot. Rogics súlyos sérüléseket szenvedett és vértől elborulva összeesett. A történetről értesült a rendőrség, amely megindította a nyomozást. Rogicsot a mentők beszállították a kórházba. Állapota életveszélyes. Kopunovot a rendőrség letartóztatta.

A romániai bolgárok a bulgáriai románokért

Cankov bukaresti utja

Bukarestből jelentik: Bár Cankov bolgár miniszterelnököt Bukarestben a hivatalos körök a legnagyobb udvariassággal fogadták, a látogatásba mégis több disszonáns hang vegyült, amelyek kellemetlen helyzetet teremtenek Cankov számára. A Romániában élő bolgárok ugyanis memorandumot juttattak a Bukarestben időző Cankov miniszterelnökhöz, amelyben élesen tiltakoznak a bulgáriai román kisebbség elnyomása ellen. A memorandumban a romániai bolgárok azt követelik a bolgár kormánytól, hogy a bulgáriai román kisebbségnek adjon román iskolákat és egyetemet és külön törvényben biztosítsa a román kisebbség teljes egyenjogúságát. Ha a bolgár kormány ezeket a követeléseket nem teljesíti — mondja a memorandum — akkor a romániai bolgárokkal szemben a román kormány joggal fog represszáliákat alkalmazni.

mint egy szörnyű jégeső.

Penyigéné sorra előadott mindent, úgy csapkodta ki az asztalra, mint a cserepeket, sáros emlékeit, a legelső táncotól, a kötél-esettől végig a legutolsó hetekig.

— Elég volt, Klári. Elég a hazudásból.

— Nekem?

— Most már látom, sohase volt nálad.

— Soha?

— Soha! Soha. Klári, soha! Nem igaz a tánc, nem igaz a kötél, nem igaz egyetlen egy eset sem! Megörültél, gonosz szemét vagy: nem tudom, mit akarsz, takarodj innen, az uram az enyém és mindig itthon volt, az ágvamban és te takarodj, mert a kis gyerekeimmel veretlek ki, magtalan.

Penyigéné felállt, mély ólomsápadtság takarta, halálos inogással állt, butaság volt, elvesztette a esztét.

Leejtette a fejét s szédülve, tántorogva ment el.

Azóta a Bakcsi- és Penyige-család tovább él a faluban és a régi viszony áll. Ugy tesznek, mintha nem tudnák, hogy hire van és szájon jár az esetük. Csak épp nem táncolnak együtt a dísznótákon.

Esetüket férjek mesélik itt-ott asszonyok okulására, amik akarja tudni.

Am az asszony nem okul: egyik tudja tanítás nélkül, másik nem tudja tanítva sem.

A falu élete mély tó, melyben koronként a tenger háborgása iat-szódik le.

kalmazni.

Cankov bukaresti látogatásának másik kellemetlen incidense, hogy dr. Lupu, a román parasztpárt vezetője az *Aurora*-ba írt »Ki az a Can-

kov« című vezércikkében szokatlanul erős hangon támadja a bolgár miniszterelnököt. Az *Universul* támadja Luput, amiért az ország vendégét inzultusokkal illette.

Pártonkívüli polgári kormány alakul Németországban

Marx kancellár újból megkezdte a tárgyalásokat a parlamenti pártokkal

Berlinből jelentik: A birodalmi kancellár péntekre minisztertanácsot hívott össze, amelyen a kormányalakítás kérdésével foglalkoztak. A minisztertanács eredményéről Marx kancellár jelentést tett Ebert birodalmi elnöknek, aki megbizta a kancellárt, lépjen újból érintkezésbe a parlamenti pártokkal, akik előtt utaljon a politikai helyzet rendkívüli komolyságára.

A „Zelt“ jelentése szerint egy pártonkívüli polgári kormány megalakítására kell számítani. A centripárti *Germania* kijelenti, hogy valószínű a párton kívüli polgári kormány megalakulása, de ennek ugyanolyan összetételűnek kell lenni, mint a mai kormánynak, vagyis Marx kancellárnak és Stresemann külügyminiszternek helyet kell benne foglalnia, mert nélkülük az új kormány életképtelen lesz.

A bánáti határkiigazítás revíziója

Új tárgyalások Románia és az SHS. királyság között

Beogradból jelentik: A jugoszláv kormány kezdeményezésére az S. H. S. királyság és Románia között új tárgyalások indultak meg a bánáti határkiigazítás revíziója ügyében.

A legutóbb területcsere alkalmazásával ugyanis a határkiigazító bizottságok oly szerencsétlenül húzták meg Párdány község határát, hogy annak egy nagy része román területre esett, úgy, hogy a község lakosainak legtöbbje kettősirtokos lett. De nemcsak Párdánnyal történt meg ez a baleset, hanem Klári községgel is, ahol szintén az a hely-

zet, hogy a határ egyrésze Romániában van. A községek lakosainak kérésére a jugoszláv kormány, hogy ezeket az anomáliákat megszüntesse, közölte a román kormánnyal, hogy Párdány és Klári községek határából eső rész átesetése esetén hajlandó másutt területi engedélyt tenni. Hír szerint a Romániának felajánlott terület Szent-Hubert, Nemetcernya és Heufeld községek határai.

A román kormány megbízottai és a jugoszláv delegátusok között ez ügyben a tárgyalások most vannak folyamatban.

Elkészült a nagykövetek jegyzéke

A francia elnök és a német kancellár újévi beszédei a külpolitikai helyzetről

Párisból jelentik: A nagykövetek tanácsa végleg megszövegezte a német birodalmi kormányhoz intézendő jegyzék szövegét, amelyben a kölni zóna kiürítésének kérdésében fejtik ki az antant hatalmak álláspontját. A jegyzéket a lapok értesítése szerint pénteken délután küldik el Berlinbe, ahol a nagyhatalmak diplomáciai képviselői együttesen fogják átnyújtani Stresemann külügyminiszternek.

Vádak Németország ellen

A *Berliner Zeitung am Mittag* értesülése szerint a szövetségi ellenőrző bizottság tagja, *Rover* francia tábornok részletes jelentést küldött a nagyköveti konferenciának, amelyben azt állítja, hogy a birodalmi véderő rendszeres titkos iradályt tart fenn, amelyek titokban lajstromozzák az irreguláris csapatokat. *Rover* szerint Németország minden hónapban huszere önkéntest képez ki és hogy erre rá ne jöhessenek, minden évben kicseréli a véderő bizonyos százalékát. A *Berliner Zeitung am Mittag* a jelentéssel szemben hangsúlyozza, hogy a francia tábornok állításai minden alapot nélkülöznek. Németország a versaillesi békeszerződés értelmében csökkentette hadserege létszámát és a birodalmi véderőbe tizenkét évre vesz fel katonákat, akiknek csak öt százalékát cseréli ki minden esztendőben.

A német birodalmi elnök súlyosnak tartja a helyzetet

Berlinből jelentik: Ebert birodalmi elnök az újév alkalmából, szo-

howv ápolni fogja a béke politikáját, ennek bizonyítékát adta már a lefolyt évben is, igyekezni fog az újévben még derekasabban dolgozni, hogy mindazokat a kérdéseket, amelyekben Franciaország létérdekei forognak kockán, az engesztelékenység, a jog s az igazság szellemében, a szolidaritás jegyében vigye dülőre.

KISEBBSÉGI ÉLET

A *Cuvantul* karácsonyi számában dr. Roth Ottó szász képviselő, a lapnak arra a kérdésére, hogy mit kíván az országnak az ünnepek alkalmából, hosszabb cikket írt, amelyben részletesen foglalkozott a romániai kisebbségek helyzetével. A cikkben Roth kifejtette, hogy az a kívánsága: Románia a kisebbségi kérdést mint komoly államproblémát fogja fel és politikáját rendszeresen és céltudatosan eszerint irányítsa. »A kisebbségi politika — írta — nálunk még mindig a túlzás és lebecsülés közt ingadozik. Még ma sem látják a kormánytényezők, hogy ötmillió nem román nem lehet a kis Dobruzsza módjára rendőri rendszabályokkal kezelni. Mert az ötmillió nemromán öntudatában és kulturájában zárt, erős és egységes tömeget képvisel. A kisebbségekkel szemben, békéjük megteremtése szempontjából, a legszebb elméletek sem használnak, ha a gyakorlatban éppen ellenkezője történik. Megdöbbentve hallottam nemrég egy vezető román politikustól: A szászokat és a svábokat elűzzük, a magyarokat pedig idővel kiszekirozzuk az országból. Ezzel a feljoggal nem lehet egy országot vezetni: a kisebbségi kérdést csak nyugodt, magasabb szempontú kezelés oldhatja meg, de nem türelmetlenség és túlhajtott, vak nacionalizmus.«

*

Ezt is egy erdélyi magyar lap közli. A magyar impérium alatt Erdélyben megjelent egy románnyelvű naptárban a következő tartalmu román hiszekegy:

»Hiszek egy Istenben, a románok megtartó és védelmező atyjában, aki lát és védelmez minden nyílt és alátomos támadás ellenében.

És a román nemzet hatalmában, amely a római gyarmatokból született, hogy a napkelet fénye legyen, mert latin vér igazi latin vérből.

A római név dicsőítésére megszállta Dácia hegyeit és völgyeit, egyesült a dák vitézekkel és új nemzetet alkotott.

És a román nemzetnek Dáciában való letelepedése után azonnal a barbárok elnyomását kellett elszenvednie, akik elnyomták, megalázták és a keserűségnek és ismeretlenségnek homályába burkolták.

És évszázados küzdelmek után újból feltámadott.

És felemelt fővel foglalta el a föld népei között az őt megillető helyet.

És nevének csak nagyobbítani fogja, mert élete a román földön örökké tartott.

És hiszek egy életet adó nemzeti lélekben, amely az Atyától származik, s aki azt növeli és növelte Sincai, Maior és Claiu Micu után és elhittette magvait Antoniu Lungu, Horia, Kloska, Krisán, Jancu, Butean és társaik segítségével.

És hiszek valamennyi román kulturájának egységében és elválaszthatatlanságában.

Tanubizonyságot teszek arról, amint a nemzet kiválasztottjai tanubizonyságot tettek, hogy hű román maradok.

És hiszem minden román törekvés teljesedését.

És az örök nemzeti lélet, mindörökkön örökké. Amen.

A naptár, amelyben a hiszekegy megjelent, nem kőbozták el és írta ellen sem indították eljárást.

CIRKUSZ

•••

Nemzetközi Hírszolgálat Üzem Rt.

Az igazgató széles mozdulattal nyujtotta a kezét.

— Parancsoljon, kérem, a titkár ur majd végigkalauzolja a telepen. Volt szerencsém, ajánlom magamat.

Azután újra a telefonhoz fordult.

— Halló! A negyvenkettes pavilonban meg lehet állítani a szivattyukat. Az újévi rendelkezések lebonyolítására elég lesz harmincnnyolc kazán.

Az üvegajtó becsapódott. Mac Nevertruth titkár előékenyen előrebozsátott. Tág udvaron ahaladtunk át, munkások jöttek szembe, beforsasztott csöveket cipelve. Fölöttünk két égbeszökellő kémény között, acélsodronyon, különös szerkezet száguldozott fel és alá, félig repülőgép, félig buvárhajó: acélkarok ugráltak ki belőle, megvillanva a napfényben, pillanatig örvénylő szelet kavaráltak, aztán eltűntek megint.

— Ezek a légszűrőkészülékek — magyarázta Mister Nevertruth —, üzemünk állandó gyártmányainak szerelvénye, az állandó, kisebb rendelők számára való anyag előállítására. Albániai lapok, vidéki könyvnyomtatások, gyarmati szállítások lebonyolítása. Villanyerőre berendezett, rendkívül elmés szerkezet — ezek a kis ugró karok szabályos időközben belekapnak a levegőbe és pillanat alatt vonják ki belőle százszorosát annak a hirtanyagnak, amit valamikor keserves fáradsággal, öltetszerűen termelt a kisipar, háziüzem. Ugy aránylik ezekhez, mint az óceánjáró gőzhajó a vasárnapi horgászhoz, aki órákig üldögél a vízparton, míg egy fejletlen pontyocskát fog.

Épp egy levezetőcsatornához értünk, a részes alján gyűjtőtartály, amibe állandóan zuhogtak a papirtekercsek. Egy forgácsot emelt ki két ujjal: sűrű gépirással telenyomtatott szalag.

— Tessék, a nyers léghír: innen a színezőbe és fújóba jut, mire kikerül, keze-lába van, színes fej, jelzők, ami kell és akkora, mint egy hólyag.

Szeméhez emelte, szakavatottan forgafta.

— Ahá, igen. Ez tulajdonképpen nem is idevaló, külön izzasztóba kerül, reklámciikk. Tessék nézni alul a vörös esikot: párisi színész nő válópöre. Rövid lesz, az egész világsajtó számára készül. Na, mehetünk.

Az óriási csarnok toloajtaja szétnyílt: üvegajtóról függtek az izzólámpák. Fűlsiketítő gépzugás, zakatolás hangörvényében szaladtak a szíjak, forogtak a kerekék, ziháltak ki-be a dugattyúk. Első percben az óriási méretek megzavartak: aztán tudtam csak képbe foglalni a látványt, melynek tengelyében víz vagy tizenkét tizenöt-husz méter hosszúsága, alul szélesebb, fölfele enyhén keskenyedő, a tetőzet magasságában legömbölyített henger dermedezett, ezekről a gömbölyded kupolákról tekerő kaucukcsövek lógtak alá, fortyogó kazánokba eltűnő végeikkel. A csarnok tulsó felén óriási villanybatteria, lühező szivattyúk zajvonala mögött. Vezetőm megállított az egyik oszlop aljában.

— Ez a főterem, ahol a tulajdonképeni nyersanyag dandáriját termeljük, innen kerül szét feldolgozásra.

Szédülve néztem fölfele: a sárgás-fehér hengeroszlop lüktetett, vonaglott, enyhén belapult és kitágult megint, mint valami óriási angolna teste. Tétován kinyujtott kezem borszerűen rugalmas borítónyaghoz ér. A titkár rámkacsintott.

— Na, mi ez? Mihez hasonlít ez? Nem látja? Jöjjön kissé messzebb, ide, ahonnan áttekintheti az egészet.

Pár lépést hátrálva, figyelmesebben vettem szemügyre az oszlopok egyikét. Ekkor a tetején fényes, szaru-csillogású, pajzsalakú borítólémezt vettem észre, a kupola harmadát beborító nagyszámban: emelté, a fehér bőrkerületbe volt befors-

asztva a kaucukcső szivótartálya. Meglepetve kiáltottam fel:

— Hiszen ez egy tízöt méteres óriási emberujj!

A titkár elégedetten nevetett.

— Ugy van, kedves uram! Azon a kőkorszakbeli újságírón, mikor borzashaju ősrünk, a szegény laptudósító, nehéz fáradsággal volt kénytelen saját ujjából szopni a szenzációs híreket, hál-istennek tul vagyunk. A mi üzemünk tizenkét rádióerőre berendezett rotációs monstre-gépujjal dolgozik: ezekből az ujjakból szivattyuzza tizenkét villanykondenzátor a megfelelő mennyiségű és minőségű külföldi rémhirt, házassági botrányt, politikai nyilatkozatot, közgazdasági eseményt, művészeti és irodalmi sikerekről szóló beszámolót, amire szüksége van, reggeli mellé, a földkerekség

minden tiszteletes polgárának, mióta a papirkorszak hajnala, az újságírás százada felvirradt. Ide nézzen!

Lehajolt a gyűjtőkosár fölé, vaknyomással betűzdelte matricát emelt ki: belelőkte egy forgó, tölcésrés masinába. Abban a pillanatban tizenkét trombita kezdte üvöltöni a világ négy tája felé a lemez szövegét:

— Óriási botrány az amerikai elnökválasztáson... Trockij megbánta eddigi politikáját... Egy férj, aki titokban támogatja a házibarátot... Fölfedezték a reménytelen szerelem körkörösét... Egy amerikai orvos megtalálta a tüszentes és a világhír rejtélyének összefüggését... Japán színész mint sarkutató... Shaw Bernát Hazaffy Veray Jánosról...

Karinty Frigyes.

A magyarországi numerus klauzus nem kerül a nemzetközi döntőbiróság elé

A magyar kormány tiltakozik a döntőbirósági eljárás ellen

Rövidesen megemlékezett már a *Bácsmegyei Napló* arról az akcióról, amelyet *Lucien Wolf*, a Jewish Board of Deputies nevében a numerus klauzusról szóló magyar törvény felfüggesztése érdekében folytat.

Lucien Wolf legutóbb Genfben Apponyi Albert gróffal tanácskozott erről a kérdéstről, akinek indítványozta, hogy a magyar kormány kezdjen iniciatívát a nemzetközi bíróságnál annak kimondása végett, hogy a numerus klauzusról szóló törvény ellenkezik-e a békeszerződés határozatyaival vagy sem. Apponyi Albert vállalkozott ez alkalommal arra, hogy közvetít a magyar kormány és *Lucien Wolf* között és előterjeszti *Bethlen* miniszterelnöknek azt az indítványt, hogy a törvényt bocsássák nemzetközi döntőbiróság elé. Hazatérésekor a genfi tanácskozásokról részletesen be is számolt *Bethlen* miniszterelnöknek, aki a magyar kormány álláspontját a következő levélben tudatta *Lucien Wolf*-al.

»Tisztelt Uram!

Apponyi gróf közölte velem az Ön által folyó év szeptember 16-án hozzántéztet levelet, amely az 1920. évi 25-ik törvényekre vonatkozó javas-

latot tartalmazza. Ebből látom, hogy az Ön komitéja azon a véleményen van, hogy az említett törvény a békeszerződés kisebbségi záradékainak megsértése és ezen az alapon számdéka a kérdést az állandó bíróság elé terjeszteni. Jóllehet a magyar kormány az Ön komitéjának tanácsadói-val nem lehet egy véleményen, hogy a törvény valójában a záradékok megsértését jelenti, mert Magyarország minden időben kész jogi kérdéseket, amelyek a kisebbségekkel szembeni kötelezettségeiből származnak, az állandó bíróság elé terjeszteni. Ez az, amit Apponyi gróf az Ön által említett beszédében nyilvánított. Tekintettel arra, hogy a népszövetségi tanács a magyar kormány számos panasza közül egyben sem járt el, úgy látja a magyar kormány, hogy kényszerítve van a tanács ezen tartózkodása által az ország elkedvetlenített nyilvános közvéleményét tekintetbe venni. Ilyen körülmények között nincs meg a lehetősége a zsidó kisebbség kérdését az állandó bíróság elé vinni, miután rá nézve az az út, mikor a magyar kisebbségről van szó, mindig el van zárva.

A svájci lapok azt írják, hogy *Bethlen* tiltakozása egyselöre utját állja annak, hogy a panasz nemzetközi döntőbiróság elé kerüljön.

Kétévi fegyházra ítélték a novisadi kosztpénzcsalót

A bíróság Kiss Vilmost tizrendbeli csalásban mondotta ki bűnösnek

Novisadról jelentik: Kiss Vilmos bűnyének pénteki tárgyalásán először *Wollberger* Sári magántisztviselőnőt hallgatták ki, aki azt vallotta, hogy Kissnek 20.000 dinárt adott kosztba, arra 3000 dinárt visszakanott és így tényleges kára 17.000 dinár. A pénzt Kiss azzal kérte el tőle, hogy segíteni akar rajta.

Dr. *Handler* Zsigmond ügyvéd kijelenti, hogy ügyfelei pénze veszett el és minthogy a pénz ő helyezett el Kissnél, erkölcsi kötelességének tartja azoknak kárát megfizetni. Ügyfelei 60.000 dinár kárt szenvedtek. Látta, hogy Kissnek komoly üzletei voltak. Több előkelő helybeli és külföldi cég és Kiss között kötötte meg a szerződéseket. Kiss takarékos, tisztességes embernek ismerte.

Almoslino Emil üvegkereskedő előadja, hogy Kiss sokszor volt nála, míg rábírta, hogy kölcsön adjon neki és Kiss 71.000 dinárt tartotta meg. Kiss Hoffmanné aláírásával el látott váltót adott biztosítékul. A kölcsönöket gyógyszerártvársárlási

célokra kérte. Az összeköttetést akkor szakította meg, amikor megtudta, hogy Kiss másoktól is felvett hasonló kölcsönöket.

Manojlovics Jócó nyugalmazott tanító nem érzi magát megkárosítottnak, mert követelését *Pilischer* Simon nyomdásztól visszakapta. *Pilischer* 130.000 dinárt adott kölcsön és 167.000 dinárt kanott vissza.

Gomirac tanácselnök jelenti, hogy *Pilischer* Simon orvosi bizonyítvánnyal mentette ki távolmaradását és *Michels* Gyula gyógyszerész sem jelent meg.

Dr. *Lemaics* János ügyész kéri mindkettőnek sürgős beidézését, mert vallomásuk döntő fontosságú. Ezenkívül kéri a Boszna Bank novisadi fiókja igazgatójának elővezetését, aki szintén nem jelent meg. Kéri továbbá dr. *Hrasko* József ügyvéd, *Bachmann* Jakab kereskedő, dr. *Belaizsics* Vladimir törvényszéki elnök, volt vizsgálóbíró, dr. *Popovics* Jęfta, volt törvényszéki jegyző, *Mandl* Ignácnak, a *Mandl* és *Rosenzweig* cég főnökének, *Kiss*

anyjának és feleségének, dr. *Handler* Zsigmond ügyvéd ügyfeleinek kihallgatását és özv. *Hoffmanné* újbóli kihallgatását, egyben annak elrendelését, hogy Hoffmanné mutassa be a perre vonatkozó iratait.

Dr. *Szekulics* Milán védő ellenzi az ügyész indítványát, de ha a bíróság mégis helyt adna annak, akkor kéri elrendelni *Mandl* és *Rosenzweig*ék üzleti könyveinek bemutatását, *Zsivojnovics* Koszta, *Schuchler* Albin, *Löwenberger* Herman és *Eckstein* Simonnak szakértőként való kihallgatását, végül *Hoffmanné* szubotical ingatlanáról hiteles telekkönyvi kivonat beszerzését.

A bíróság a bizonyítás kiegészítésére tett indítványokat elutasította és a tárgyalást délután félhárom órára halasztotta.

A délutáni ülésen dr. *Lemaics* államügyész megtartotta vádbeszédét. Csalással és okirathamisítással vádolta *Kiss* Vilmost. A vádolt szigoru megbüntetését kérte.

Dr. *Szekulics* Milán védő kétórás védőbeszédében a vádolt javára szolgáló körülményeket csoportosította. Hibáztatta az ügyészt, hogy a perben szereplő úszorásokra nem terjesztette ki a vádat.

— A vádolt — mondotta a védő — impulzív temperamentumu ember, aki nem látott akadályt, ha tervei megvalósításáról volt szó és nem értett az üzleti ügyekhez. Végül élesen szembeszállt a vádirat egyes pontjaival és védeuce felmentését kérte.

A bíróság ezután ítélethozatalra vonult vissza. Háromnegyed óra hosszat tartó tanácskozás után dr. *Gomirac* tanácselnök kihirdette az ítéletet, amely szerint a bíróság *Kiss* Vilmost tizrendbeli csalásban találta bűnösnek és ezért két évi fegyházra ítéli. A büntetésből tizenegy hónapot a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vettek. A bíróság *Kiss* a Boszna Bank, *Mandl* és *Rosenzweig* cég, *Manojlovics* Jócó és *Pilischer* Sándor kárára elkövetett család vádja alól felmentette és a kereseteket a polgári bíróság elé utalja.

Meghiusult a magyar pártközi konferencia

Bethlen nem akar békülni

Budapestről jelentik: Politikai körökben nagy érdeklődéssel kísérték *Seitovszky* házelnöknek azt a törekvését, hogy pártközi konferencia útján megteremtse a békét a kormánypárt és a passzivitásban levő ellenzék között.

Seitovszky akcióját a kormány részéről nem fogadták szívesen, mert az volt a vélemény, hogy ez úgy tünteti fel a dolgot, mintha a kormánynak égető szüksége volna az ellenzék parlamenti munkájára. A pénteki napon *Bethlen* miniszterelnök ez ügyben hosszasan tárgyalt a házelnökkel, aki hír szerint a tanácskozás végén feladta a pártközi konferencia gondolatát, miután a megegyezésre az ellenzék sem mutat nagy hajlandóságot.

Seitovszky a parlamenti helyzetéről nyilatkozott a Magyarországnak és kijelentete, hogy a költségvetés tárgyalását minden körülmények között megkezdik, tekintet nélkül arra, hogy az ellenzék részvesz-e a parlament ülésein.

Az ellenzék részéről hangoztatják, hogy ha a kormányoldal valóban kész megteremteni a parlamenti békét, az esetben a legszívesebben azt látnák, ha egy semleges politikus, lehetőleg *Apponyi* Albert gróf közvetítene a kormányoldal és az ellenzék között.

Horthy cáfolja IV-ik Károly följegyzéseit

Bethlen magyar miniszterelnök félhivatalos nyilatkozata — Az exkirály és a kormányzó husvétii összecsapásának újabb részletei — Horthy megvádolta az exkirályt, hogy gyáván megszökött a forradalom elől

Horthy kormányzó Bécs fegyveres megtámadására beszélt rá IV-ik Károlyt

Budapestről jelentik: A magyar kormány a miniszterelnöki sajtóiroda utján bizalmasan közölte a lapokkal, hogy

IV. Károly most megjelent följegyzéseiből ne közöljenek részleteket, mert azoknak az újságoknak, amelyek az exkirály naplóját ismertetik, uccai árusítását be fogják tiltani.

A budapesti sajtó a kormányfő miatt nem ír a világszenzációt jelentő emlékiratokról, politikai körökben azonban ennek ellenére is kézzől-kézre jár a napló legizgalmasabb fejezete: az exkirály és a kormányzó husvétii találkozójának leírása, amelynek egyes részleteit a *Bácsme gyei Napló* már közölte.

A kormányzó kívánságára a kormány a Magyar Távirati Iroda utján a következő konvenciókat adta ki.

— Bethlen István gróf miniszterelnök a M. T. I. tudósítójának ma a következőket jelentette ki: *Bírom a kormányzó ur meghatalmazását annak leszövegezésére, hogy a meghalt király és közötté lefolyt utolsó beszélgetés leírásának nagyobb része kitalálás. Különösen kiemelésre szorul, hogy Werkmann beállítása, mely szerint a kormányzó személyes előnyök elnyerésétől tette függővé a hatalom átadását, pusztán hiszlet a kormányzó általános tisztelt személyének lekicsinylésére.*

A meghalt király és a kormányzó lefolyt utolsó beszélgetése négy szemközti történt s így nem bizonyítható, hogy IV. Károly igazat írt-e naplójában, vagy pedig — ahogyan a cáfolat mondja — csak »kitalált» a beszélgetés leírása. Bethlen nyilatkozata egyébként a *közölt beszélgetés »nagyobb részének cáfolására szorítkozik csupán.*

A husvétii beszélgetés leírásának azt a részét, amelyet IV. Károly így vezet be naplójában: »most kétórás birkózás kezdődött a hatalomért, amelynek folyamán én, aki Horthyval ellentétben, nem rendelkeztem fegyverekkel és annak ellenére, hogy kétségbeesett erőfeszítésket tettem, elbuktam Horthy uralomvágyán» és amely szerint — mint a magyar kormánycafolat megformulázta, »a kormányzó személyes előnyök elnyerésétől tette függővé a hatalom átadását«, a *Bácsme gyei Napló* már közölte. Az alábbiakban IV. Károly naplója nyomán a kétórás beszélgetés folytatásának leírását ismertetjük. IV. Károly naplója Horthy kívánságainak és az ezekre vonatkozó alkudozásnak ismeretése után — Werkmann szerint — szóról-szóra így folytatódik:

— Amikor közöltem Horthyval, hogy rendben van, az aranygyapjas-rendet is megkapja, rendkívül megörült ennek és azt felelte, hogy az jól fog dűlni neki.

En: Most adja át a hatalmat!

Horthy: Lehetetlen! Nem! Nem adhatom át! Hiszen esküt tettem a nemzetgyűlésnek.

En: Nekem tett először esküt.

Horthy: Az az eskü már nem érvényes, elmúlt.

En: Nem múlt el! Egyetlen katonát nem oldottam fel az esküje alól. Öt, Horthy, egy másik, személyes esküje is köti, a titkos-tanácsosi eskü!

Horthy: Ez már mind nem érvényes. Felségeddel szemben már nem köt semmit. Csak az utolsó esküm érvényes, a mit a nemzetgyűlésnek tettem.

En: Ön is többször kijelentette, amikor megkérdezték, hogyan fogja fel ezt az új esküt: »Ugy tekintem, mint királynak tett esküm megerősítését.« Emlékeztetem schönbrunni esküjére is.

Horthy: Igen, az akkor volt! Most azonban a nemzettel szemben van kötelezettségem.

En: Nincs semmiféle kötelezettsége a nemzettel szemben. Az én megjelenésemmel megszűnt az Ön felelőssége. Ön egyedül viselem a teljes felelősséget Isten és a Haza előtt, mert én tettem a királyesküet és nem Ön!

Horthy bosszusan és visszautasítólag hallgatott.

En: Ha Ön most vonakodik, hogy a hatalmat átadja, ez új forradalmat jelent és mátol fogva az egész állami élet megint forradalmi talajra jut. Tehát — adja át!

Horthy: Nem adom!

En:

Tengernagy ur! annál az esküjénél fogva, amelyet Ön nekem, mint Legfőbb Hadurának tett, megparancsolom, hogy engedelmeskedjék és adja át a hatalmat!

Horthy: Nem! (Majd rövid szünet után)... Különben is a hadsereg nem esküdött fel és nem megbízhatóan királyhű. Felségednek nem szabad számítani rá.

En: Ez ellenkezik azokkal a jelentésekkel, amelyeket nekem tettek. Nekem azt jelentették, hogy Ön a kezében tartja a hadsereget.

Horthy: Igen, a kezemben tartom, de az a nézetem, hogy Felséged ne vegye most át a hatalmat és én nem is adom át. Ennél fogva

meg is parancsolom a hadseregnek, amely nekem esküdött fel, hogy Felségednek ne engedelmeskedjék. A hadsereg tartani fogja esküjét és esetleg vérontásokra kerül a sor.

Nincsen tehát egy félszázalék valószínűség sem arra, hogy Felséged ügye sikerüljön.

En: Hogy gondolja Ön, hogy a katonák be fogják tartani az esküt, amikor ön is megszegte esküjét!

Horthy: Azokat, akik nem tartják be, egyszerűen lelövetem!

Egész önuralmam megiesztésére volt szükségem, hogy ezeket ne vegyem tudomásul. A magyarok iránti szeretetből hallgattam és abban a folyton erősödő meggyőződésben, hogy ennek az embernek a kezéből ki kell ragadni az ország sorsának vezetését. Senki nem volt mellettem. Azt sem tudtam, hova lett a két kiscserm.

Fegyvertelen voltam, még egy revolver sem volt nálam. Künn Horthy szárnysegédei várakoztak. Itt mindenki az ő parancsának engedelmeskedik.

Nem lehet más fegyverem, csak a nyakas kitarás. Éreztem Horthy egész beszédéből és viselkedéséből, hogy most min gondolkodik és ezért nyíltan azt mondtam neki: »Ön megmarad a saját álláspontján és én is az enyémen... Mit fog most csinálni?... Elfogat?«

Horthy meredten nézett rám. Azután rögtön zavartan a padlóra süllyedt le a szemét. Néhány pillanaton át dermesztő csend volt. Azután Horthy lassan ezt mondta: »N... nem, nem fogom Felségedet elfogatni.«

En: Akkor tehát átadja a hatalmat?... Erre ismét a régi kifogásaival jött elő: tönkreteszem az országot, jön a kisanant, forradalom lesz. »Miért nem várt Felséged még tíz évet? Közben tovább tisztogattam volna.«

Amikor láttam, hogy a dolog elhúzódik, azt mondtam: »Megmaradok az álláspontomon. Öt perc időt adok Önnek, hogy meggondolja magát!«

De az öt perc letelte után sem tudtam semmit sem elérni. Le kellett küzdenem felháborodásomat. Megpróbáltam, hogy emlékeztetem arra a bizalomra, a melyben mindenkor részesítettem: egyszerű kapitányból a felelősségteljes főtáparancsnoki tisztségre emeltem fel a háborúban. Figyelmeztettem a schönbrunni jelenetre, amikor már minden összeomlott és amikor megígérte, hogy vissza fog segíteni jogalmhoz. Örömmel üdvözöltem, mint kormányzót is. Igazolnia kell tehát ezt a bizalmat, amelyet királyja belé helyezett. Nem hagyhatja öt csatlakozni.

Hogy lojalitását bizonyítsa,

elmondotta Horthy, hogy a József főherceg javára tervezett puccsot verbe akarta fojtani.

József főherceget a király miatt, a királyt az ország miatt nem engedheti a trónra: »A kisanant be fog vonulni és Magyarországot, ezt a szegény államot, amely rám bízta magát, egészen el fogja pusztítani.«

Azután így folytatta: a nép jobban bízik öbenné, aki nem tért ki a vihar elől, mint a királyban, aki mikor veszély volt, elmenekült.

En: Horthy! És egy ilyen igazságtalanságot enged Ön a király ellen mondan! Hiszen éppen Ön a tanum! Ön Schönbrunban volt és mindent látott! Mondja meg a Népek, futottam-e a veszély elől, vagy nem?

Horthy: Ausztriában nem.

En: És Magyarországon?... Amikor a forradalom kitört, nem is voltam itt. Újólág kifejtettem Horthynak, hogy a kisanant részéről fenyegető veszélyt nem tartom nagynak, ellenben, ha Horthy azonnal át nem adja a hatalmat, nem tudok semmiért sem keznekni. Megmondtam neki továbbá, hogy milyen ígéreteim vannak jelentős vezetőemberektől. Neveket nem emlittem. Majd ismét felszólítottam, hogy adja át a kormányzást. Hirtelen megkérdezte a francia vezetőszemélyeknek a nevét.

En: Nem mondhatom meg. Ez teljes titok.

Horthy: Pedig ez lett volna az egyetlen lehetőség arra, hogy a hatalmat átadjam... Mert, ha a nevek jelentősek... akkor, természetesen egészen másképp áll a dolog.

En: Ha megígéri, hogy hallgatni fog és átadja a hatalmat, akkor Önnek, a kormányzónak megmondom.

Horthy: Igérem.

Erre megmondtam a neveket.

Horthy (örömmel): Dehát miért nem mondta ezt Felséged mindjárt?... Így most már ez egészen más!

En: Tehát átadja most?

Horthy: Természetes, hogy át fogom adni... de most... ebben a pillanatban... lehetetlen. Felséged nagyon hirtelen jött.

En: Már a múlt ősszel megüzenttettem Önnek, hogy ez év tavaszán feltétlenül visszatérek.

Horthy most kijelentette, hogy néhány hét alatt az egész államapparátust újra a kezében tarthatja. Ennek csak egyetlen feltétele van: hogy én, a Lehár csapatával, időközben Bécsnek vonuljak. »Felséged — mondta Horthy — visszahívja a jó, öreg Bécsöt és akkor újra megvan a mi kedves Ausztria-Magyarországnak.« Horthynak Magyarország határain túl nyúló terveit mindenkor elhibázottnak tekintettem. Hónapokkal azelőtt üzenttem már neki, hogy állítsa helyre Magyarországon a törvényességet és ne próbálkozzék azzal, hogy egyrésztől, Szlovákiába he-

vigye a holsevizmust, másrésztől Ausztriát leverje.

Horthy ajánlatát tehát most is energikusan elhárítottam: most nem Ausztriáról, hanem Magyarországról van szó. Adja át a hatalmat. Horthy megismételte, hogy most nem tartja eléggé kezében a kormányt és hogy három hétnél előbb ez lehetetlen.

Kivettem zsebemből a naptáramat: »Ma március 27 van, április 17-én letelik a három hét. Nézze Horthy, ha ezen a napon Ön nincsen Szombathelyen, akkor én vagyok ezen a napon Budapestén.«

Horthy először beleegyezett ebbe, de rögtön azután azt mondta, hogy a három hét kevés neki. Nem teheti. Különben is, az egész terv nem jó. Az antant emberei feltétlenül megneszelik, hogy a király Magyarországon van és akkor ő nem hazudhat. »Nem, ez a terv egészen lehetetlen! Felségednek azonnal vissza kell térnie Svájcba.«

En: Megmondtam már Önnek, hogy ez nem lehetséges.

Most megint ott voltunk, ahol az előzőn. Az utolsó eszközökhöz folyamodtam.

Elfogadtam Horthynak azt a javaslatát, hogy Stájerországon keresztül Bécs ellen vonuljak, de megmondtam, hogy ennek a tervnek a keresztülvihetőségét meg kell előbb beszélnem Lehárral.

(Ez a »megbeszélés« már kevésbé tett Horthynak.) Azután ezzel végeztem: — Ön itt marad, mint tábornokom.

Amire Horthy igent intett.

En: Ha esetleg a nagykövetek jömmenek, mondja nekik egyszerűen azt, hogy nincs miért tiltakozniok, mert a király már ismét Magyarországon kívül van. Ha azonban a bécsi felvonulás keresztülvihetetlen, akkor Szombathelyen maradok és megvárom, amíg a három hét letelik és Horthy értem jön.

Horthy, ha kissé huzódva is, de azt mondta: *rendben van.*

Az exkirály naplójának ez a fejezete azzal végződik, hogy a kormányzó nem tartotta meg a királynak tett ígéretét, mert még aznap délután magához kérte az antantköveteket és közölte velük IV. Károlyal folytatott beszélgetését.

A »kétórás birkózás« ebéd táján folyt le. Magasházy szárnysegéd nem akarta IV. Károlyt beengedni Horthyhoz, azzal az indokolással, hogy a kormányzó éppen alszik. A legitimista Sigray Antal gróf ekkor megrántotta az exkirály kabátját és fülébe sugta:

— Felséged legyen nagyon energikus!

IV. Károly erre — Werkmann szerint — nagyon energikusan rászólt Magasházyra:

— Hol van Horthy? Tüstént küldje ide!

Miután Horthy visszavonult az exkirállyal dolgozószobájába, a szárnysegédi előszobában nagy társaság gyűlt össze, vagy harmincan, köztük Horthy felesége, Vass József miniszter, Gömbös Gyula és gróf Teleki Pál akkori miniszterelnök. Teleki beüzent Horthynak, hogy mint felelős miniszterelnök szeretne jelenlenni a beszélgetésnél. A kormányzó ezt — Magasházy utján — így utasította vissza:

— Mondja meg neki, hogy hagyjon békén!

Prima minőszerű
GYERMEK GUMIBUGYIK
á 25 és 28 dinár
PARFÜMERIE LUKÁCS, NOVISAD
Hotel Kraljica Maria épület

Zongorázik? Hegedül? Cimbalmozik?
Klarinétot vagy mandolint játszik?

A MORAVETZ ALBUM

ezidén a fenti hangszerekre külön-külön kötetben jelent meg. Ez a legszébb és legraktikusabb karácsonyi ajándék. Jugoszlávia összes könyvkereskedéseiben kapható. 8747

Csődöt mond

a Subotica—Beograd közti telefon-szolgálat

Egy telefonvonalon nem lehet lebonyolítani a forgalmat

Néhány nappal ezelőtt szövé tettük, hogy a Szubotica—Beograd közötti telefonforgalmat egy vonalon bonyolítják le, míg Noviszád és Beograd között három vonal áll a közönség rendelkezésére.

Minden nap újabb súlyos bizonyítékot szolgáltat arra, hogy egyetlen vonalon teljesen lehetetlen lebonyolítani a telefon-forgalmat Szubotica és Beograd között.

Pénteken például megtörtént az, hogy valaki délután három óraker előjegyzt egy sürgős beszélgetést és este negyedékor még mindig hiába várta a kapcsolást.

Meg kell állapítani, hogy a szubotica-i telefonközpont nem hibás a rendkívüli késedelmek miatt, a központ maga is eleget szenved azáltal, hogy szinte megostromolják előjegyzésekkel, amelyeknek nem képes a rendelkezésre álló egy vonalon eleget tenni. A munkával túlterhelt tisztviselők idejéből rengeteg sokat vesz el a türelmetlenkedő „előjegyzetek” kétségbeesett és reménytelen sürgetése.

Említtük, hogy a szubotica-i Lloyd erélyes mozgalmat fog indítani, hogy még egy vonalat építsenek a Szubotica és Beograd közötti beszélgetések lebonyolítására. Szuboticanak sokkal több beszélgetése van Beograddal, mint Noviszádnak és mégis Noviszádnak van három telefonvonal, Szuboticanak pedig csak egy. Azonkívül Oszijek is Szubotican át beszél Beograddal és ha Oszijeket bekapcsolják, az legalább egy óra külön várakozást jelent.

Kereskedők, iparvállalatok, pénzintézetek súlyos károkat szenvednek amiatt, mert nem jutnak kellő időben telefonkapcsoláshoz. Beograddal ép olyan érdeke volna, hogy legalább még egy telefonvonal épüljön ki, mint Szuboticanak.

Nagynehezen meg van a budapesti telefonvonal, Budapesttel egyelőre normális az összeköttetés. Zagrebbal azonban egyáltalán nem, Beograddal pedig alig lehet telefonon érintkezni.

A münsterbergi kannibál barlangjában

Tíz év óta árulta az emberhúst

Boroszlóból jelentik: A vizsgáló bizottság ismét künt járt Münsterbergben a tömeggyilkos Denker kunyhójában s a környékbeli helységeken is nyomozott. Szörnyű részletek derültek ki. Bebizonyosodott, hogy Denker nemcsak maga evett áldozatainak húsból, hanem nagyon élénk kereskedelmet üzött a készített emberhussal.

A környékbeli szegény nép szívesebben vásárolta tőle a húst, mert felért kapta csont nélkül, mint a falusi mézszárszekéknél a legolcsóbb kecskehúst. Az idén ősszel a környékben lakodalom volt és a menyasszonyos ház vendégei számára Denkertől vették a húst.

Denker háza kívülről igen csinos. Van egy tágasabb szobája, abból nyílik egy kisebb, amelynek nincs ablaka az uccára és minthogy két lépcső vezet le, a szűk kis ablak a kertfelé már majdnem a föld színével egymagasságban van.

Olyan ez a helyiség, mint egy rablóbarlang. Itt ölte meg áldozatait Denker.

Az agyagos padló az asztal és a kis ablak között fel van turva. Ebből azt következteti a vizsgáló-bizottság, hogy Denker és áldozatai között sokszor küzdelem volt. Az asztalon a törvényszéki vizsgáló-bizottság egy detektívregény mellett csupa vallásos könyvet talált. Ebben a sötét rablóbarlangban darabolta fel Denker az áldozatok holttestét és kifejtette belőlük a csontrészeket. Az agyagos földet fel fogják ásni, mert nem lehetetlen, hogy mélyen a földbe rejtette áldozatainak csontjait.

Jelentkezett a törvényszéki emberek-nél egy münsterbergi asszony, aki már 11 év előtt dolgozott Denkernél a rebarbara-földön s egyszer kapálás közben egy emberi ujjat talált. Szólt is akkor Denkernek. Ebből nyilvánvaló, hogy a tömeggyilkosságok már évekre nyúlnak vissza.

A környékbeli falvakban azt nyomozták a csendőrök, hogy kik tűntek el

munkásemberek tíz évre, sőt régebbre visszamenőleg, de ez a kutatás nem vezetett eredményre, mert a szomszédos helységekből Denker soha sem hívott magához a házba kézművest vagy földmunkást, hogy felkapálja a rebarbaraültvényeket, hanem csak messze vidékről érkező vándorlegényeket, mert jól vigyázott, hogy szörnyű bűneinek senki se jöjjön a nyomára.

A bolgár belügyminiszter a kommunista veszedelemről

A szobranje ülése

Szófiából jelentik: A szobranje legutóbbi ülésén a rendkívüli hittelekről tárgyalt. A belügyi tárca részére igényelt hitelek tárgyalásánál Ruszev belügyminiszter az ellenzék állandó zajongása közben adott felvilágosításokat a parlamentnek. A belügyminiszter kijelentette, hogy a hitelek a közgazdagság megjavítása és a felforgató propaganda elleni küzdelem sikeresebbé tétele végett van szükség. Ruszev hangsúlyozta, hogy a titkos kommunista szervezeteket számos ügynök gazda-

gon ellátja pénzzel és hogy a kommunista agitáció a műhelyekben és gyárakban egyre nagyobb méreteket ölt. A moszkvai pénzen — mondotta a belügyminiszter — gyilkosságokat és puccsokat terveznek és a szovjet pénzből Obov és Todorov Koszta volt miniszterek vezetése alatt álló, külföldre menekült földművespartii csoportok is részesednek.

A szobranje üléseit a görög-keleti ünnepekre való tekintettel január huszonegyedikéig elnapolták.

Óriási bankpanama Berlinben

A porosz állami bank egész részvénytőkét elvesztette
A Barmat-koncern összeomlása -- Szenzációs letartóztatások

Berlinből jelentik: A Kutisker- és a Barmat-koncernhez tartozó vállalatok összeomlásával kapcsolatban olyan óriási bankpanamának jöttek a nyomára, amilyen még nem fordult elő a német közgazdagsági életben. Kiderült, hogy a porosz birodalmi bank előkelő állami tőzsvizsgálók közbenjárására a két koncernnek abnormisan nagy kölcsönöket folyósított és miután az adós vállalatok csődbe jutottak, a birodalmi bank egész részvénytőkét elvesztette.

A porosz birodalmi bank igazgatósága nyilatkozatot tett közzé, amely szerint a bank a Barmat-koncernnek és a Garancia-banknak 40.000.000 aranydrákát kölcsönzött folyósított, amely összegnek nagy része azonban fedezve van. Ezzel szemben a porosz pénzügyminiszter a sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy a porosz birodalmi bank fogyatékos ellenőrzése folytán könnyelműen folyósította a hiteleket, amiért szigorú büntetés illet meg mindenkit, aki részes az üzelmekben.

A berlini rendőrség teljes apparátussal nyomoz a nagyszabású bűnügyben. Háromszáz rendőr és detektív fogantatja a házkutatásokat és letartóztatásokat. A nyomozás folyamán egyre több magasállású állami tisztviselő és közgazdagsági vezetőember ellen merülnek fel terhelő adatok. Az államügyészség mindenképp a Barmat-koncern vezetőinek, a Barmat-fivéreknek letartóztatását rendelte el. A Wansee partján a rendőrség teljesen körülfogta a Schwaanenwerder szigetét, ahol a Barmat-kastély áll. A tavon a birodalmi védőrség csapatai motoros esónakon cirkáltak, miközben egy csapat a szigetre vonult, körülvette a kastélyt és Barmat Gyulát és három testvérét letartóztatta.

A Barmat-koncern csak a legutóbbi években alakult. A Barmat-fivérek Oroszországból származnak és régebben Hollandiában működtek, ahol export-import vállalatot alapítottak. A háború alatt nagyszabású élelmiszer-beviteli üzleteket bonyolítottak le Németországgal. Ezekkel az üzletekkel rengeteg összeget kerestek, mire Berlinbe költöztek és óriási vállalkozásokba fogtak.

Újév napján újabb szenzációs letartóztatások történtek. Az ügyészség viz-

sgáló fogságba helyezte Kantzot, a birodalmi pénzügyminisztérium volt miniszteri igazgatóját és Hellwig titkos tanácsost, a porosz állami bank volt igazgatóját. Kantz legutóbbi a Barmat-koncern vezérigazgatója volt. Ebben a minőségében az volt a feladata, hogy a Barmat vállalatoknak állami hiteleket szerezzen. Így jutott abba a helyzetbe, hogy megkárosítsa a porosz állami bankot.

Hellwig titkos tanácsost Kasselben tartóztatták le, ahová a karácsonyi ünnepekre ment. A letartóztatás Szilveszter éjszakáján történt. Az ügyészség már karácsony előtt kihallgatta Hellwig titkos tanácsost, de akkor még csak mint tanut, hogy felvilágosításokat adjon, mert még nem volt ellene elegendő terhelő bizonyíték s így elutazhatott Berlinből Kasselbe. Időközben annyi terhelő adat gyűlt össze Hellwig titkos tanácsos ellen, hogy mulhatatlanul sürgős lett a letartóztatás. Nehogy neszt vegye a veszedelemnek, amely fenyegeti és megszőkhesen, szerdán délután a berlini vizsgálóbíró előzetes hozzájárulásával az ügyészség, aki több bünyügyi rendőrbiztost vett maga mellé, repülőgépen sietett Kasselbe. Mielőtt Hellwig titkos tanácsos még értesülhetett volna a Barmat-testvérek letartóztatásáról, az ügyész elfogta és még éjszaka repülőgépen vitte Berlinbe.

Sikerült az ötödik Barmat-testvért, Barmat Izsákot és fiát is letartóztatni. Barmat Dávid ellen pedig, aki Hamburgban van, kiadták az elfogatási parancsot. Letartóztatták továbbá a berlini Merkur Bank igazgatóját, Liechtensteint, a bank Lévy nevű cégvezetőjét, továbbá Staub igazgatót, a Berlin-Burger-Eisenwerke ügyvezető igazgatóját, ugyancsak Gehricke igazgatót, a Barmat koncernhez tartozó Roth A.-G. igazgatóját. Valamennyiük ellen az a vád, hogy hitelezési csalásokat követtek el értéktelen részvénytömegekkel a porosz állami bank kárára. A Barmat-koncern bukása hatvan iparvállalatot és körülbelül tízezer emberrel döntött súlyos veszteségekbe.

A letartóztatottak között van a Barmat-koncern vállalatok vezetői közül Thime Miksa, a berlini Merkur Bank cégvezetője, Klentze Benő tőzsdésiz-

novitz Gyula bankár, egy orosz bankár fia, akinek az volt a szerepe, hogy Rubinstein Dimitrij vezérigazgatóval együtt, aki akkor a Beneckendorff-féle bank kötelékében volt, ezt a régi bankházat átjászotta a Barmat-koncern kezére.

A monarchista sajtó a bohrányt a köztársaság elleni propagandára használja fel. A kormány oldaláról magasállású személyek vetik magukat közbe a vizsgálat folyamán gyanuba vett tekintélyes közgazdagsági férfiak érdekében.

A szubotica választó-kerület választói statisztikája

A szubotica-i kerületi törvényszék választási tanácsa most foglalkozik a szubotica-i választókerülethez tartozó községek választói névjegyzékének felülvizsgálatával és a verifikálás munkálataival.

A névjegyzékek legnagyobb része már záradékolva van. Az egyes községekben az 1925. évre érvényes névjegyzékek szerint a szavazók száma a következő:

Szubotica I. és II. választókerületének 38 szavazókerülete van. Az 1925. évi választásra érvényes névjegyzékek szerint a szavazók száma 24.156. (Az 1924. évre összeállított névjegyzékben 22.324 volt a szavazók száma.)

Bács-Topola 4 szavazókerülettel 3038 szavazóval bír. (Az 1924. évi névjegyzék szerint 2742 volt a szavazók száma.)

Rigyica 1 szavazókerület. 769 szavazó. (Múlt évben 712.)

Szekics 2 szavazókerület 1355 szavazóval. (1383.)

Sztara-Kanizsa 4 szavazókerület 3350 szavazóval. (3770.)

Bajmok 4 szavazókerülettel 2801 szavazó. (2721.)

Breg 1 szavazókerülettel 761 szavazó (757.)

Sztara-Moravica 3 szavazókerülettel 1966. (1909.)

Crno-Brdo 2 szavazókerülettel 1566 szavazó. (1597.)

Malí Idjos 2 szavazókerülettel 1606 szavazó. (1590.)

Martonos 2 szavazókerülettel 1369 (1365.)

Horgos 3 szavazókerülettel 2205. (1365.)

Pacsir 2 szavazókerülettel 1118. (1037.)

Bajsa 3 szavazókerülettel 1413. (Múlt évben 1389.)

Csantavir 3 szavazókerülettel 2304 szavazó.

Ada 5 szavazókerülettel 2641 szavazó. (3077.)

Szenta város 2210 szavazóval bír.

Szenta-járás és Mol község adatai még hiányzanak.

Az eddig lezárt névjegyzékek szerint 1925. évre a szubotica-i választókerületben 54.628 a szavazók száma. Ehhez jönnek még Szenta-járás és Mol választói.

Butorok, csak a legjobb minőségben, bécsi gyártmányok, versenyenki bírt olcsó áron Krausz Edénél Noviszád

E. SZECSI PHILATELIA
bélyegkereskedés Subotica főpostánál
Legújabb arany Michel 1924-25. albumok minden nagyszabású rajttáron. Bélyeggyűjtőknek válasszát megkeresésre küldök. — Megvételre keressék használt jegesláv bélyegeket.

HIREK

IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS

Alkonyattól, mikor hazafelé tartottak a vadászatról, a király lova megtorpant. A sötétedő erdei ösvényen valami apró, fehér folt világolt. A király lehajolt érte nyergéből és fölvette. Egy nő cipő volt. Kicsi atlaszcipő, amelyet valaha tündérek vesztettek el. A király magasra tartotta és így szóló kíséretéhez:

— Akinek lábára illik a kis cipő, az lesz a feleségem . . .

Mert még ifju és ábrándos volt szegény.

A király szavát hirdető heroldok szélfutottak az országban, mire a leányok mindenfelől seregleni kezdtek a cipő-próbára. A palota udvarán napnap után vonultak fel a jelentkezők. De hiába. A kicsi atlaszcipő nem illett senkinek. Pedig voltak a leányok közt olyanok is, akik levágtak egy darabot a lábukból.

Igy telt el öt év. Azután tíz. Majd tizenöt esztendő. S a próbák csak folytak, eredmény nélkül. Husz év múlva a király belefáradt a reménytelen vágyakozásba. Arca barázdás lett, szíve langyos s halántéka ezüstös.

Még egy utolsó próbát rendelt el. S mikor ez sem sikerült, előszólitotta az udvari vargát. Átadta neki a kis cipőt:

— Verd kaptafára!

A varga megrémült s dadogva mondta:

— Felség, reformokkal nem jó sietni. Talán vagy tíz évig még várni.

Am a király haragosan zörrent rá:

— Varga, maradj a kaptafánál!

Ez ellen nem lehetett tenni semmit. Az atlaszcipő tehát kaptafára került s most már illett minden nőnek, hercegnőnek, szakácsnőnek . . .

És ekkor jött az igazi.

De már késő volt. A kaptafára vert, szakadozott, formátlan cipőben nem ismert rá a magáéra: nem, ez nem az, ezt felhuzhatja már akárki . . .

Eldobta és sírva futott ki a palota kapuján.

— Legalább a nevedet mondd meg. Ki vagy? — kiáltott utána kétségbeesve a vénülő király.

A leány egy pillanatra visszafordult. Aztán szomorúan így szólt:

— Az elérhetetlen.

S már el is tűnt. A király pedig maga elé rendelte a vargát és lefejeztette.

Kárpáti Auról.

— **Sztojadinovic pénzügyminiszter Párisban.** Sztojadinovic pénzügyminiszter pénteken este Párisba utazott. A pénzügyminiszter utja összefüggésben van a szövetséges államok pénzügyminisztereinek konferenciájával. A pénzügyminiszter ezenkívül külföldi kölcsönökről is tárgyalásokat folytat Párisban.

— **Sántha György dr. köszönetése.** A magyar párt az újév első napján bensőséges ünneplésben részesítette a párt elnökét, Sántha György dr.-t. A párt nevében Nagy Ödön köszöntötte a pártelnököt, aki válaszában különösen azoknak a munkáját ítélte el, akik a kisebbségi helyzetnek s a kisebbségi helyzetből folyó kötelességeknek fölismerése nélkül akarnak a magyarság vezetői lenni. Sántha György dr., az egész jugoszláviai magyarság méltán tisztelt vezére, aki a párt hároméves működése alatt számtalanszor szolgáltatott bizonyosságot megalkuvás nélküli magyarságáról, tiszta judiciumáról, elfogulatlanságáról s előítéletektől ment

gondolkodásáról. A jugoszláviai magyarság halálával és szívesen vállalt engedelmességgel ismeri el Sántha György vezéri hivatottságát s osztatlan egységben, őszinte készséggel csatlakozik azokhoz a jókívánásokhoz, melyeket a magyar párt szónoka szóltatott meg.

— **Házkutatás a suboticei Radics-párt vezetőinél.** A suboticei rendőrség szintén megkezdte az obznana-rendelet végrehajtását. Pénteken detektívek jelentek meg dr. Perez Dragutin, dr. Doljani Sztipán és dr. Katanec Mihovil suboticei ügyvédek lakásán és házkutatást tartottak. A házkutatások alkalmával semmiféle kompromittáló adatot nem talált a rendőrség.

— **Miniszterek agitációs uton.** Beogradból jelentik: A kormány több tagja vasárnap távol lesz Beogradtól. Trifkovic Márkó helyettes minisztere nők Szomborba utazik, ahol részt vesz a radikális párt kerületi gyűlésén. Nincsic külügyminiszter Becskerekén vesz részt a radikális-párt konferenciáján. Drinkovic pénteken este elutazott Dalmáciába, Zserjav miniszter Ljubljánába, Uzumovic pedig Nisbe.

— **Kinevezés.** Kikindáról jelentik: A közoktatásügyi miniszter dr. Freund Leót a kikindai főgimnáziumhoz tanárrá nevezte ki.

— **A suboticei radikális-párt gyűlése.** A radikális-párt suboticei szervezete csütörtökön délután a VII. körü Mijatovic vendéglőben népes gyűlést tartott. A gyűlésen, amelyet Jovics György nyitott meg, Jurics Márkó és ifj. Gállly György mondtak beszédet.

— **Megkezdtek Suboticán az új határátlépési igazolványok kiadását.** A kettősbirtokosok részére 1924 évre kiadott határátlépési igazolványok érvénye január elsején lejárt. A suboticei vámhatóság most megkezdte az 1925 évre szóló határátlépési igazolványok kiadását és felhívja mindazon kettős birtokosokat, akik igényt tartanak határátlépési igazolványra, február 20-áig jelentkezzenek a suboticei vámhivatalban.

— **A vajdasági vendéglősök a magas licenc ellen.** Novisadról jelentik: A Vajdasági Vendéglősök Egyesülete küldöttségben kereste fel a pénzügyminisztert. A küldöttség vezetője, Atanackovic Dusan egyesületi elnök előadta, hogy a vajdasági rendőrhatalóságok a törvényben megállapított tíz dinár záróra-meghosszabbítási díjat önkényesen százharminc dinárban állapították meg. A pénzügyminiszter jogosnak találta a vendéglősök sérelmét és táviratilag utasította a vajdasági rendőrhatalóságokat, hogy csakis a törvényben megállapított rendőrségi díjakat szedjék. A vendéglősök azonban belátták, hogy a tíz dináros díj nagyon kevés és ezért a pénteki ülésükön elhatározták, hogy azok a vendéglősök, amelyek reggelig maradnak nyitva, száz dinár, azok a vendéglősök pedig, amelyek hajnali négykor zárnak, ötven dinár díjat fizetnek, azzal, hogy a különbözetet a felépítendő városi szegényház alapja javára fordítsa a város.

— **Ujra megkezdődnek az osztrák-magyar gazdasági tárgyalások.** Budapestről jelentik: Az osztrák-magyar gazdasági tárgyalások a jövő héten újra megkezdődnek. Az előjelekből szakkörök arra következtetnek, hogy a tárgyalások rövidesen eredményesen fejeződnek be.

— **Uj irások cimen új szépirodalmi és művészeti folyóirat indult meg Pécsen.** Sásdi Sándor és Földes Béla szerkesztésében. A lap megindító szaktitani akarnak az irodalmi centralizációval és Budapesttől függetlenítve magukat — mint a lap élén írják — új és értékes embereket szólnak elő a vidék áldatlan homályából. A pécsi egyetem tudós tanárai mellett fiatal, új tehetségek szolgálják sok hittel a magyar irodalmat az új folyóiratban.

— **Herzl Tivadar fia angliai katolikus propagandára gyűjt.** A bécsi *Morgenzeitung* írja, hogy Herzl Tivadar fia, aki néhány hónap előtt a katolikus hitre tért át, a londoni katolikus egyház vezetőségétől megbízást kapott, hogy utazzék Bécsbe és a karácsonyi ünnepek alkalmából egyházi célokra gyűjtson a vagyonos családoknál, amelyek szintén elhagyták a zsidó vallást.

— **Pisztolypárbajt vívtak Pártos Klára vőlegényei.** Budapestről jelentik: Ismeretes az az affér, amely Pártos Klári színésznő miatt keletkezett Zsoldos Andor hirlapíró és Glasner Béla műszerkereskedő között. Az afférből pisztolypárbaj lett, amelyet Pártos Klári vőlegényei, Zsoldos Andor és Glasner Béla a Szantelli-féle vívóteremben vívtak meg. A párbaj sebesülés nélkül ért véget. Zsoldos Andor nem élt a lövés jogával, miután Glasner Béla pisztolya csütörtököt mondott. Párbaj után a felek kibékültek.

— **Kilencvenkét sakkjátékos a hastingsi versenyen.** A hastingsi kongresszussal kapcsolatos hat versenyen kilencvenketten álltak sorompóba. A mesterversenyen a 30 éves sakkmeisteri jubileumát üllő Maroczy bajnokról elismeréssel nyilatkoznak az angol lapok. Tartakower, mint a hipermodern iskola reprezentánsa, *Przepiorka*, a győri verseny második díjasa, *Colle*, a belga sampion szintén rokonszenves beállításban szerepel.

— **Kemal pasa győzött a török választásokon.** Párisból jelentik: A *Matin* jelenti, hogy a török képviselő választásokon Kemal pasa pártja nagy győzelmet aratott. Az ellenzéki pártok csak kevés mandátumhoz jutottak a választáson. Az angorai nemzetgyűlés a közeljövőben összeül és több fontos reformjavaslatot tárgyal le.

— **Kutas-pusztai iskola nélkül.** Kishegyesről jelentik: Kutaspusztán, ahol több ezer magyar zsellér lakik, évek óta nincs iskola és a gyermekek egyáltalán nem részesülnek iskolai oktatásban. A lakosság körében most mozgalom indult meg iskola építése érdekében. Az építkezés költségeit közadakozásból fogják előteremteni.

— **Tüntetés a bécsi tőzsdén.** Bécsből jelentik: hogy a tőzsdén a szerdai forgalom megnyitása előtt a tőzsde tagjai lármás tüntetést rendeztek az aranytagdíjak ellen. A tüntetés miatt a forgalom csak déli fél tizenkét órakor nyílt meg.

— **Az alibunári gyilkosság a noviszádi tábla előtt.** Novisadról jelentik: A noviszádi tábla pénteken kezdte tárgyalni Zsivkov Kamenko 19 éves alibunári földműves bűnyűjét, aki múlt év február 15-én egy korcsmai verekedés alkalmával úgy fejebeütötte egy szódásüveggel Barku Armin alibunári legényt, hogy az szörnyen halt. A pansevói törvényszék Zsivkovot hét évi fegyházra ítélte. A tábla a pénteki tárgyaláson elhatározta, hogy helyszíni tárgyalást tartani és ezért a bíróság Alibunarra fog kiszállni.

— **Weltner Jakob bűnyűjét februárban tárgyalják.** Budapestről jelentik: Weltner Jakob ellen a budapesti törvényszék főtárgyalási elnöke február hó közepére tűzi ki a főtárgyalást abban a bűnyűben, melyet lázítás és fel ségsértés címén indított meg ellene az ügyészség. Mint ismeretes, a Weltner elleni vádnak alapja az az egységkommány, amelyben 1919 március 20-ikán a hatalom étvételében a kommunista és szociáldemokrata-párt megegyezett s melynek megszövegezésében a vád szerint Weltner Jakob is részt vett.

— **Halálozás.** Heim Ludmilla huszonnégy éves korában Györgyházán hosszúságos szenvedés után elhunyt. — Szavics Szilárd Basahid község nyugalmazott jegyzője agyszélhűdés következtében Kikindán elhunyt.

— **Egy hold föld a Bácsmegeyi Napló olvasóinak és előfizetőinek.** Igéretünk szerint január 18-ikán egy hold földet sorsolunk ki a Bácsmegeyi Napló olvasói és előfizetői közt. A sorsolásban résztvesz mindenki, aki január 15-ikén előfizetője a Bácsmegeyi Naplónak. Az előfizetőknek nincs szükségük semmiféle igazolásra. Akik példányszámonként veszik a Bácsmegeyi Naplót s a novemberi lapokat beküldték, annak jelöl, hogy részt akarnak venni a sorsolásban, küldjék be a december 1., 15., 22., 24., 28. számok első lapját.

A sorsolás előkészületeit január 16-án lezárjuk. Aki a sorsolásban részt akar venni, úgy küldje be az előfizetést, illetve az öt decemberi számot, hogy legkésőbb január 16-ikán a kiadónvonal birtokában legyen levele.

A sorsolást január 18-ikán délelőtt 11 órakor nyilvánosan, kir. közjegyző jelenlétében tartjuk meg.

— **A kikindai kereskedők a szegény gyermekekért.** Kikindáról jelentik: A kikindai kereskedők és iparosok kaszinója karácsonykor harminchat szegénygyermeket felruházott.

— **Szövetséget alakítanak a vajdasági építőmesterek.** Novisadról jelentik: A vajdasági építőmesterek szombaton gyűlést tartanak a sombori Sloboda-szállóban. A gyűlésen megalakítják a vajdasági építőmesterek szövetségét.

— **Bélpoklos beteget szállítottak be a noviszádi járványkórházba.** Novisadról jelentik: A szerémségi *Krcsedin* községből a noviszádi járványkórházba szállították Pusara Jován 17 éves hercegovinai származású legényt, akin a leprás megbetegedés tünetei mutatkoztak. Dr. Hempt kórházi főorvos megállapította, hogy a betegség nyolc-tíz éve lappangott és csak most tört ki fekélyek és daganatok formájában. A leprás megbetegedés, amelyet bélpoklosságnak is neveznek, rendkívül ritka és Európában csakis kivételes, trópusi vidékeken fordul elő. A betegség fertőző és rendkívül veszedelmes, mert a sejtösveteket támadja meg, amelyek valóságos rothadásnak indulnak. Pusara állapota reménytelen.

— **A magyar hercegprímás az antiszemita botrányokozók ellen.** A Neuch Wiener Journal újevi száma Csernoch János hercegprímás feltűnést keltő nyilatkozatát közli. A hercegprímás szerint a magyar katolikus egyház nem áll azok háta mögött, akik az antiszemita botrányokat rendezik. Ezek nemcsak hogy nem keresztények, de nem is emberek. Itt az ideje, hogy vége szakadjon a botrányperceknek, a felekezetek üldözésének. A hercegprímás a legelősebben itéli el a keresztény gondolat felöltöztetését, akiknek semmiféle amnesztia nem adhatja vissza lelkiismeretük nyugalmát.

— **Uj községi orvos Adán.** Adáról jelentik: Dr. Benedek Jakab orvost, aki 32 éven át volt Ada községi orvosa, a Davidovics-kormány felmentette állásától és helyébe dr. Pető Mátyás orvost nevezte ki. A közegészségügyi miniszterium most dr. Petőt elbocsátotta, dr. Benedeket pedig visszahelyezte az adai községi orvosi állásba.

— **Japán és Kína együtt küzdenek az ópiumcsempészek ellen.** Genfből jelentik: A nemzetközi ópiumliga ütésén Japán megbízottai valóságos szenzációt keltettek azzal a kijelentéssel, hogy az ópiumcsempészet elfojtásában együtt ohajtanak működni a kínaiakkal. Tekintettel arra a viszonyra, amely a japánok és a kínaiak között fennáll, kétségtelen, hogy ennek a bizalomnak óriási külpolitikai jelentősége is van. Ezt a föltevést csak megerősítette az a körülmény, hogy *Saginura* japán delegátus beszédében kifejtette, hogy ez a határozat már csak azért is nagyjelentőségű, mert ebből arra lehet következtetni, hogy a két állam más kérdésben is hajlandó lesz egymással kooperálni.

— **Uj budapesti jugoszláv főkonzul.** Budapestről jelentik: A kormányzó a külügyminiszter előterjesztésére megengedte, hogy *Stanojevic* Fotie újonnan kinevezett budapesti szerb-horvát-szlóven főkonzul, továbbá *Grupsevics* Dimitrije Pécsre kinevezett szerb-horvát-szlóven konzul kinevezési okmányát a külügyminiszter a megerősítési záradékkal lássa el.

— **Cáfolják a bolgár király és a román hercegnő eljegyzésének híreit.** Bukarestből jelentik: *Cankov* bolgár miniszterelnök romániai útjával kapcsolatban elterjedt az a hír, hogy küszöbön áll *Boris* bolgár király és *Heana* román királyleány eljegyzése. Hivatalos helyről a hírt megcáfolják.

— **Dr. Borsodi Lajos írói jubileuma.** Beeskerekről jelentik: Dr. *Borsodi* Lajos beeskereki ügyvéd, a jelestollu író most ünnepli írói munkásságának huszonötéves jubileumát. A torontáli közművelődési egyesület husztagu választmányja dr. *Virady* Imre elnök, *Marton* Andor egyesületi igazgató és dr. *Kovacs* István pápai prelátus vezetésével pénteken délelőtt fölkereste dr. Borsodi Lajost. A jubiléumot a közművelődési egyesület nevében *Marton* Andor üdvözölte, majd dr. *Kovacs* István mondott hatásos beszédet, amelyben Borsodi Lajos kiváló irodalmi érdemeit méltatta.

— **Eljegyzés.** Marija Dulic (Subotica) Franjo Paar (Subotica) zaručeni. Silvestrovo 1924.

— **Krisztiánia új nevet kapott.** Norvégia fővárosát, Krisztiániát a norvég kormány *Oslon* névre keresztelte át. Régebben a norvég főváros ezt a nevet viselte. A névváltozás január 1-én lépett érvénybe s ez alkalomból a fővárosban fényes ünnepek voltak.

— **Egy híres francia radiológus halála.** Bordeauxból jelentik: *Bergonie*, híres radiológus pénteken Bordeauxban meghalt. *Bergonie* nagyjelentőségű radiológiai kutatásokat végzett és kísérletezése közben két évvel ezelőtt egyik karját elvesztette. Halálát a radiológiai kutatásai folytán beállott vérmérgezés okozta.

— **Kiütéses tifusz-esetek Beogradban.** Beogradból jelentik: A legutóbbi napokban több kiütéses tifuszmegbetegedés történt Beogradban. A betegség a bosnyák cipőtisztítók között jelentkezett először. Az egészségügyi hatóságok erőlyes intézkedéseket tesznek a járvány továbbterjedésének megállítására.

— **Sikkasztó likőrügynök.** Noviszadról jelentik: *Petrovics* Mika noviszadi likőrgyáros még a múlt év októberében feljelentést tett ügynöke *Klein* Boris ellen, mert az *Petrovics* üzletfeleitől nagyobb előleget vett fel, amelyekkel főnökének nem számolt el. A noviszadi rendőrség még októberben körözölevélet adott ki *Klein* Boris ellen, akit a brodi rendőrség most letartóztatta és Noviszadra kísértetett. Kihallgatásokkor *Klein* azzal mentegődött, hogy főnöke nem küldött pénzt és így nyomorában kénytelen volt főnöke pénzéhez nyulni. Letartóztatták és átadták az ügyészségnek.

— **Dobrovolljác-émlékmű leleplezése Aradácon.** Beeskerekről jelentik: Aradáca községben vasárnap délelőtt leleplezik le a *dobrovolljác-émlékművet*. Az ünnepélyen részt vesz *Ninesics* külügyminiszter és *Rács* Szevcszláv, Torontalmegye alispánja is.

— **Az ingyekenyer kiosztása.** A karácsonyi csokoládé-délután jövedelméből kiosztásra kerülő ingyekenyer igénylői a kenyérjegyeket *Róna* Árpádnál, a Bárány-szálló igazgatójánál vehetik át január 9-ig naponta délután 2—3 óra között a Bárány-szállóban. Az ingyekenyeret január 10-én délután két órakor osztják ki a színház épületében.

— **A jugoszláv-osztrák tárgyalások.** Beogradból jelentik: Az osztrák kereskedelmi és iparkamara feliratot intézett a kormányhoz, hogy az Ausztriával most folyó tárgyalásokon kössön konvenciót a kölcsönös bírói jogsegélyről is.

— **Az Arlberg nyugati oldalán hegycsuszamlás eltorlaszolta a vasutvonalat.** Bécsből jelentik: A vasutigazgatóság közlése szerint az Arlberg nyugati oldalán a *Hintergasse-Braz* vonalat hegycsuszamlás eltorlaszolta. A forgalmat kerülővel tartják fenn. A Svájc-al való közvetlen gyorsvonati összeköttetést a pályarongálás idejére Délmetországban át irányítják.

— **Statisztika a világ autóforgalmáról.** Beeskerekről jelentik: A beogradi amerikai konzulátus felhívta a bánáti kereskedelmi és iparkamarát, hogy küldjön a konzulátusnak kimutatást arról, mennyi autó van forgalomban a kamaraterületén. A kimutatásra az Egyesült Államok kereskedelemügyi minisztériumának van szüksége, amely statisztikát akar készíteni a világon forgalomban lévő autókrol.

— **Noviszadi sakkverseny.** Noviszadról jelentik: A noviszadi sakk egyesület házi versenyének pénteki állása: *Pekarovics* Vladimir 13 (2 veszített látszma), *Csányi* András 12½ (2½), *Rosenberg* Oszkár 12 (1), *Kubányi* Milán 11½ (2½), *Spreitzer* Oszkár 10 (5), *Stojadinovics* Dragutin 8 (7), *Spitzer* István 9 (5), *Fischer* Adolf 7½ (7½), *Bugarszki* Milos 6½ (7½), *Ungár* Jakab 5½ (8½), *Simonyi* Sándor 4 (9), *Lipkovics* Károly 4 (10), *Weizenhofer* Lajos 2½ (9½), *Morgenstern* József 5½ (8½), *Bugarszki* Milán 1½ (13½), *Jovanovics* Milán 1 (12).

— **Csernyák nem árulja el Lachne Hugó leányának hollétét.** Bécsből jelentik, hogy Hamburgban letartóztatták *Csernyák* Imre volt századost, akiről a bécsi rendőrség megállapította, hogy a bécsi keleti pályaudvarról megszöktette *Lachne* Hugó volt magyar államtitkár tizenöt éves *Magdolna* leányát, akit valószínűleg a bíróság az apának ítélte. *Csernyák* a leány hollétéről megtagad minden felvilágosítást, valószínű azonban, hogy alnév alatt a „Mount Clay” gőzösen Amerikába utazik, ahová a hajó január 3-án érkezik meg.

— **Müsoros estély a Katolikus Legényegyletben.** Január 6-án este nyolc órai kezdettel *Szabó* Márton a Katolikus Legényegylet színháztermében nagy műsoros estélyt rendez, amelyen a legjobb szuboticeai műkedvelők: *Reitter* Ilonka, *Pukecz* Ella, *Farkas* Teri, *Weisz* Irénke, *Harangozó* Gina, *Prokopovics* Bözsi, *Kocsmar* Lujza, *Kladek* Károly, *Koncz* Dani, *Szabó* Márton, *Weisz* B., *Kocsmar* Ferenc és *Schadl* József lépnek fel. A kabaréelőadáson *Farkas* Frigyes hírlapíró konferál és *Neszmélyi* Izsó karnagy kíséri az egyes számokat. Jegyek 30, 25, 20 és 15 dináros áron előre válthatók *Krécsi* könyvkereskedésében.

— **Hatvan évig volt uton egy levél.** Érdekes levelet kézbesített a posta az amerikai *Medinában* egy *Sarah Smith* nevű nyolcvannégy éves asszonynak. A levelet még az amerikai polgárháború idején tette postára a *Baltimorei* *Mac* *Henry*-erődben egy katoná. *Medinában* lakó nővérének írta a levelet, mely azonban valami módon elkallódott és csak most került elő az egyik postahivatal régi szekrényéből. A címzett már régen meghalt és most legközelebbi rokonának kézbesítették a levelet, mely hatvan esztendőig volt uton.

— **A torontáli közművelődési egyesület szabad hecuma.** Beeskerekről jelentik: A torontáli közművelődési egyesület vasárnap délután fél négykor szabad líceumi előadást rendez a beeskereki kaszinóban. *Várkonyi* József festőművész „A művészetről általában a klasszikus aranykortól a modern impresszionizmusig” címmel, dr. *Kovacs* István pápai prelátus pedig *Munkácsy* Mihályról tart előadást.

— **Szabadon bocsájtották a jassy-i rendőrprefektus gyilkosait.** Bukarestből jelentik: Azokat a diákokat, akiket a jassy-i rendőrprefektus meggyilkolásáért letartóztattak és akik az utóbbi napokban éhségstrájkot folytattak, a jassy-i ügyészség szabadonbocsájtotta.

— **Franciaországban lefoglalták az orosz állami vagyont.** *Kraszin*, Szovjet-Oroszország párisi követe ünnepélyes külsőségek között adta át az Élyséeben megbízólevelét *Doumergue* elnöknek. Francia ipari csoportok már hosszabb idő óta lázasan tárgyalnak az orosz külkereskedelmi bizottsággal, a hivatalos barátkozás Franciaország és Oroszország között tehát nagy lendülettel indult meg, ami azonban egész sor paradox eljárásához vezetett. Így a francia igazságügyminiszter rendeletére Franciaország egész területén zár alá vették az ott feltalálható orosz állami vagyont. A lefoglalás okairól hivatalos források azt mondják, hogy az mintegy megelőző intézkedés volt, mivel a de jure elismerés után Oroszország úgy hihette volna, hogy joggal követeli vissza Franciaországban fekvő vagyontárgyait. Hasonlóképpen hivatalos ellenkezés alá helyezték a párisi fióktelepekkel rendelkező orosz bankokat, számszerint ötöt, amelyeknek szabad forgalmát ez az intézkedés természetesen módfelett megnehezíti. *Kraszin* tehát franciaországi hivatalos működését nem a legkedvezőbb auspiciumban kezdi meg.

— **Segély a szentai rokkantaknak.** A szociálpolitikai minisztérium a szentai rokkantaknak 28.000 dinár rendkívüli segélyt juttatott. A segélyt a megállapított rokkantsági százalék arányában *Herczeg* Emil katonaiügyi tanácsnok hétfőn és kedden fogja hivatalos helyiségében kiosztani.

— **Rablótámadás egy pekingi vonat ellen.** Tiencsini jelentés szerint a Pekingből érkező vonatot négy fegyveres kínai katoná megtámadta. Az utasok közül hét amerikait kifosztottak. Az egész rablótámadást olyan ügyesen hajtották végre, hogy több brit katoná, akik a vonat egy másik kocsjában utaztak, a támadásról csak akkor értesültek, amikor a rablók már elmenekültek.

— **Román rablók harca a csendőrökkel.** Bukarestből jelentik: Títesti környékén a csendőrök elfogták a régóta körözött *Miltuanu* rablóvezért és két társát. A csendőrök elmulasztották a rablók megmotozását és így egy őrizetlen pillanatban a foglyok revolvért rántottak, az egyik csendőrt megölték, a másikat súlyosan megsebesítették, azután elmenekültek.

— **A veszett kutya áldozata.** Noviszadról jelentik: Az oszerbiai *Visovics* községből a noviszadi *Pasteur*-intézetbe szállították *Miatovics* Bogoszláv földművest, akit három és fél hónappal ezelőtt megmárt egy veszett kutya. *Miatovics* néhány nappal ezelőtt kitért a veszethez és amikor beszállították a *Pasteur*-intézetbe, dühöngeni kezdett. Állapota reménytelen.

— **A »Reusz«** zsidó iii. kultúregyesület folyó hó 4-én d. u. háromnegyed 4 órai kezdettel *Bárány-szálló* helyiségében tagdélutánt rendez a következő műsorral: 1. *Weber* Rondo, zongorán előadja *Fränkel* Lilly. 2. A cionizmus története, írta és felolvassa *Székel* Miklós. 3. *Mozart*: Sonata, hegedűn előadja *Turnovszky* Frigyes, zongorán kíséri *Hav* Ella. 4. *Schubert*: Lied aus Wien, éneklé *Schlesinger* Lily. Az előadást a ping-pong (asztali) tennis) társaságáték bemutatása, uzsonna és tánc követi. Tagok vendégeit szívesen látja az ünnökség.

— **Műkedvelőelőadás Kishegyesen.** Kishegyesről jelentik, hogy az ottani gazdakör műkedvelő gárdája karácsonykor nagy sikerrel adta elő a »Tót leány« című háromfelvonásos népszínművet. A szereplők közül *Odobina* Gizike, *Hermec* Anna, *Kurm* Gizike, *Erdélyi* Juliska, *Szöke* Máté, *Balázs* János, *Mokány* Kálmán, *Pelle* Rudolf és *Lajkó* József tüntek ki ügyes játékkal.

— **Vakmerő betörés fényes nappal.** *Noviszadról* jelentik: *Herman* Zsigmond újév napján délelőtt tíz órakor beugrott *Gyukics* Vojiszláv rézműves *Natosarics*-ucca 10 szám alatti lakásának uccai ablakán és onnan egy koffert, egy pár új cipőt vitt el. A házbeliék üldözöbe vették, elfogták és átadták a rendőrségnek. Elmondta, hogy napok óta éhezett és nyomora készítette a betörés elkövetésére.

— **Vasuti karamból Krnyaja-pusztán.** Szomborból jelentik: Szombaton este a Szombor felől haladó tehervonat *Krnyaja-pusztá* állomásán beleszaladt az állomáson álló tehervonatba. Az összeütközés folytán három kocsi kisiklott. A karamból miatt a vasárnap reggeli személyvonat csak átszállással közlekedhetett.

— **Jogászbál Noviszadon.** A noviszadi jogászok január 17-én bálát rendeznek a *Sloboda* szálló nagytermében.

— **Megköszönte a rendőrségnek, hogy letartóztatták.** A rendőrség csütörtök éjjel letartóztatta *Schäffer* Vilmos alibunári születésű, Magyarországból optált, budapesti illetőségű magánhivatalnokot, aki az Amerikai barban és egy másik éjjeli mulatóban feltűnő módon költekezett. A barban közel 500 dollárt költött el és a másik mulatóhelyen ép akkor akarta az utolsó száz dollárosát felváltani, amikor a rendőrség elfogta. *Schäffer* vallomása szerint a sok dollár állítólagos alibunári földjének eladási árából származik. A rendőrség egyelőre őrizetben tartja és tovább folytatja a vizsgálatot. *Schäffer* hálálkodott a rendőrségnek, hogy elfogták, mert — mint mondotta — így legalább megmarad utolsó száz dolláros.

— **Trockij a moszkvai Kremlben védőiratát szerkeszti.** Kopenhágából jelentik: Helsingforszi jelentés szerint *Trockij* állandóan a moszkvai Kremlben tartózkodik, ahol védőiratát szerkeszti. *Visz*-szaeérkezése titokban történt.

— **Ha parfümöt vásárol.** Ugy csak *Selco* féle *Gouttes des Fleurs*-t vegyen, mert ez adia a legkitűnőbb virággillatot. Jobb a francia parfümnél, mert nem émelvítő, de tartósan jószaga és díszkrét.

— **Betörő pékmester.** Noviszadról jelentik: Két év előtt nagy feltűnést keltett az a betörés, amelyet *Zsivanovics* Sztanimir noviszadi pékmester követett el egy ékszerészüzletben. *Zsivanovics* 200.000 dinárt meghaladó ékszereket és pénzt vitt el. A noviszadi törvényszék két évi és három hónapi fogházra ítélte *Zsivanovics*-ot. A felelőbírói bíróság október 3-án egy évi és hét hónapi fogházra szállította le a büntetést, amelyet a semmitörvényszék pénteken jóváhagyott. Az ügyészség megkeresésére a rendőrség pénteken *Zsivanovics*-ot letartóztatta.

— **Roth Olga kozmetikai intézetében.** Kr. *Aleksandrova* utca 4. szám alatt, a *Rossija* Fonciére palotájában, félemlen, modern szépségápolás, arcápolás, hajápolás, alkalmatlan hajszálak, pattanások, szemölcsök, szeplők, májfoltok végleges eltávolítása. Kaphatók saját készítményü. kiváló hatású kenőcsök, porok, gyógyszappanok, arcfehérítő- és szeplőkencőcsök stb.

Minden kedden, csütörtökön, szombaton, vasárnap és ünnepnapokon d. u. 5—7 óráig

zene
STEINER
cukrászdában
Subotica
Jelačićeva ul.
8

KÖZGAZDASÁG

•••

Hatósági mézszárszék Sentán. Nikolics Gyuró szentai rendőrfőkapitány a mézszárosokkal és hentesekkel értekezletet tartott, amelyen azt követelte, hogy a sertésár esése miatt a sertéshúst az eddigi 30 dinár helyett 26 dinárért árussítsák. A mézszárosok nem fogadták el a főkapitány elterjesztését és elhatározták, hogy beszüntetik a sertéshús árúását. A rendőrfőkapitány hatósági mézszárszék felállításának tervével foglalkozik.

Kényszeregyezési tárgyalások. Noviszadról jelentik: A hitelezők védő egyesülete pénteken tárgyalta Radovánovic István noviszadi kézműárkereskedő kényszeregyezési ügyét. Radovánovic két évi moratoriumot kért hitelezőitől két millió nyolcszáz ezer dinár tartozásának a kifizetésére. A hitelezők védőegyesülete ebben az ügyben hétfőre halasztotta a döntést. Kovacevics Jovica kulai kézműárkereskedő kényszeregyezési bejelentése ügyében a szombori törvényszék elrendelte a kényszeregyezési eljárást és a követelések bejelentésének határidőjéül február 12-éig, a tárgyalás határidőjéül febr. 16-át tűzte ki. Kovacevics Jovica 309.049 dinár passzívát jelentett be, amellyel szemben 130.000 dinár aktív szerepel. A 24 hitelező közül a legnagyobbak Frankel Testvérek Subotica 30172:50. Schwarz és Abrahám Noviszad 15864. Grossberger Dávid Szombor 10057. Fischer Vladimir Noviszad 7250. Kovacevics hat hó alatt fizetendő 35%-os egyezési ajánlatot tett teljes jótállás mellett.

Három és félmillió aranyárka az S. H. S. királyság januári jóvátételi részvételére. Beogradból jelentik: A jóvátételi főigazgatóság biztosa értesítette a kormányt, hogy az S. H. S. királyságra eső kvóta január havában három millió 304.000 aranyárka.

Megkezdtek a bánati keskenyvágány vasúti vonal építését. Beogradból jelentik: A Bánát határszéli falvait összekötő keskenyvágány vasut építését a közlekedésügyi minisztérium utasítására megkezdtek. Az új vasutvonalat a Kikinda—Zombolyai vasúti vonal anyagából építik ki. Mint ismeretes, a határkiugazítás alkalmával a közlekedésügyi minisztérium a Zombolyai vezető keskenyvágány vonalát az új jugoszláv határon túl felszedette. Az új vonalat egyelőre Klári-puszta és Szrbzki Cernya között építik ki. A határmenti községek német lakossága már régebben kérte, hogy a vonalat építsék ki Szent-Hubert, Német-Cernya és Henfeld között is. Erre azonban egyelőre nem kerül sor.

Leszállítják a cukor kiviteli vámját. Beogradból jelentik: Surmin kereskedelmi miniszter pénteken megbeszélést folytatott Stancic közlekedésügyi miniszterrel. A tanácskozásokon a kiviteli vámok leszállításáról volt szó. A miniszterek megállapodtak abban, hogy a cukor kiviteli vámját 38 százalékkal leszállítják.

Tilos Romániából a liszt kivétel. Bukarestből jelentik: A minisztertanács a búzát az elsőrendű élelmiszerek közé sorozta és elhatározta, hogy úgy a búzának, mint termékeinek Romániából való kivitelét megtiltja. A belső fo-

gyasztásban a buza vagónjának árát a kormány 90.000 leiben állapította meg. A búzát azoktól, akik ezen az áron nem akarják eladni, ennek az értéknek ellenében el lehet rekvirálni. A malmoknak csak egyféle liszt-típust szabad ezután előállítani.

KINTORNA

•••

A kávéházban két ur kapuciner mellett Haarmannról, a hannoveri tömeggyilkosról beszélget, akit huszonnégy-szeres halálra ítétek. Arról a rendkívül nyugalmáról tárgyalnak, amellyel a halálát váró gyilkos a börtönben viselkedik.

— Érdekes, hogy egyáltalán nem kért kegyelmet! — mondja az egyik.

— Sőt nagyon szerény volt az utolsó kívánsága is. Mindössze egy szivart és két csésze jó kávéért kért...

— Okos fiú az! Ravaszul huzza az életét! Tudja, hogy egész Németországban nem lehet kapni jó kávé...

*

Milkó Izidornál karácsony előtt megjelent egy vajdasági hetilap szerkesztője és arra kérte a kitűnő író, írjon egy novellát a hetilap karácsonyi számába.

A jeles Baedeker huzódott a kérés teljesítésétől, hivatkozott nagy elfoglaltságára és szerződési kötelezettségeire, amelyek roppant megnehezítik, hogy ilyen kéréseknek eleget tegyen. A szerkesztő azonban nem hagyta magát. Kért, könyörgött, sőt követelődött, míg végre is Milkó azzal próbálta leírni, hogy a hetilap a novellát különben sem tudná megfizetni.

— Kérem — kapott a szón a szerkesztő — mi annyit fizetünk, amennyit ön kér.

— Az kevés — mondja Dóri bácsi. A szerkesztő lesújtva távozott.

SPORT

•••

A szentai Omladina újjászervezése. Az Omladina ifjúsági sportegylet január elsején tartott gyűlésén elhatározta, hogy az alapszabályokat felterjeszti a minisztériumhoz és a leigazolásokat Zagrebba küldi. Az Omladina január 31-én nagyszabású műsoros estélyt rendez tornagyakorlatokkal, február elején pedig országos birkozóversenyt.

Nurmi első startja Amerikában. A világhírű finn hosszútávúfutó, Nurmi, mint Newyorkból jelentik, január 6-án a Finnish American fedett pálya versenyén áll starthoz először. Az amerikai sportkörök nagy érdeklődéssel várják a csodafutó debütét, aki ellen a legkiválóbb amerikai hosszútávúfutók veszik fel a versenyt.

Külföldi futballeremények. Spanyolország: FC Barcelona—Gimnastica 3:2. FC Valencia—FC Gimnastico 2:1. FC Levante—FC Stadium 4:0. FC Espana—FC Athletic 4:0. Franciaország: SC Nimes—Czechoslovan Prága 4:2 (Nimes). Németország: SV Mainz 1905—Athletic Club Páris 6:2 (Mainz). Belgium: Brüsszeli városi válogatott—Arnheim Hollandia 4:0.

Modena:

FTC—Modena 4:2. A magyar csapat közel nyolcezer főnyi közönség előtt, szép játékkal győzött. A gólokat Kele-

men és Kohut lötték. A Modena góljait tizenegyesből érte el.

Nürnberg:

FC. Nürnberg—Vasas 1:0 (0:0.) Szép, erős küzdelem. A délnémet bajnokcsapat gólya a második félidő elején esett. A Vasas mindvégig méltó ellenfele volt a híres német csapatnak.

Essen:

FC. Essen—MTK 2:1 (1:0.) Meglepetés. A mérkőzést az MTK tréningnek tekintette és játékosait, köztük Orthot, Molnárt, Opatát és Mandit a vasárnapi Slávia elleni meccsre való tekintettel pihentette.

Milanó:

Internacionale—VAC 2:1. Erős küzdelem, szép játék. Az Internacionale megérdemelten győzött

Verona:

Verona—NSC. 2:1

Barmen:

KAC—Barmen FC 3:1. A kispestiek a játék után lelkesen ünnepeltek.

Turin:

Amateure (Bécs)—FC Torino 1:0.

A davosi jéghekké torna. Davosból jelentik: Tegnap véget ért a davosi serlegért folyó jéghekké küzdelem, amelyben svájci, osztrák, angol, spanyol és cseh csapatok vettek részt. A döntő meccsben az Oxford Kanadians-csapat 4:0-ra megverte a London Lions-csapatot. A harmadik helyért rendezett meccs Bécs és Prága között 0:0 arányban eldöntetlenül végződött. A junior-serlegét Madrid nyerte Berlin ellen.

NASKÖTŐR SÉRÜKÖTŐR

MŰVÉGTAGOK, EGYENESTARTÓK
speciális készítés 8788

MAYERHOF optikus, SUBOTICA
Vidéki megrendelések azonnal készülnek!

Világhírű Thonet-székek
egyedírusítása gyári áron csak!
Krausz Ede butor- és
szőnyegáruházában N visad

Kiégett villanykörtéjét ne dobja
el, mert ráfizetéssel becseréli
MAYERHOF optikus, Subotica

VEL. BECSKEREKI MALOMÉPÍTŐ R.T.

(A. D. ZA PODIZANJE MLINOVA)

Telefon: 264 Alapítva 1921-ben Táviratcim: Mühlenbau

Elő és egyedüli jugoszláv gépgyár malomgépek, azok alkatrészeinek és malomberendezési tárgyak előállítására. E vállalatunk új malomépítéseket és rekonstrukciókat a legjobban levált rendszerünk alapján.

Szabadonlengő forgatyu nélküli siksziták, melyek alkalmasak kisebb malmok részére is.

Állandóan raktáron

mindennemű malomgépek, Ganz-hengerszék, budai „Meteor” malomkövek, konkolyozó hengerek (trierók)

Mindentféle selyem-szítaszövetek és sodronyszövetek.

Vezérképviselőt Novisadon:

Gruber Ferenc, mérnök-igazgató

Novisad, Jovina Subotica ul. 9.

Ganz-hengerszékek egyedüli bizományi lerakata a Bánátban
Kivánatra árjegyzékkel, referenciákkal és mérnöki felügyelettel szolgálunk.

6797

MINDEN HÁZIASSZONY HASZNÁL:



NYILTTÉR.

Alulírottak mély fájdalomtól lesújtottan jelentik, hogy a kiváló női erényekkel ékeskedő anya, anyós, nagymama és déd-anya

Özv. Vajda Józsefné
szül. Goldschmidt Johanna

életének 83-ik évében e hó 1-én hosszas szenvedés után jobblétre szenderült. Drága halottunk hült tetemét a mai napon adjuk vissza az anyaföldnek.
Senta, 1935. évi január hó 2.

Dr. Spitzer Mór né sz. Vajda Juliska leánya, Dr. Spitzer Mór veje, Goldschmidt Miksa fivére, Schwarzer Jenőné sz. Spitzer Erzsébet, Biró Károlyné szül. Spitzer Irén, Kassovitz Emilné sz. Spitzer Ancsi unokái, Schwarzer Jenő, Biró Károly, Kassovitz Emil unokavejei, Schwarzer Gyula, Schwarzer Lacika, Biró Józsika déd-unokái és számos rokona.

(Külön értesítés helyett.)

Ezennel közhírré teszem, hogy Jelinek Rudolf és Jakobovics Dezső novakanjizai kereskedők, akik eddig Jelinek és Jakobovics cég alatt Novakanjizán társas üzletet folytattak, ezen társas viszonyt 1924. december 15-én megszüntették és saját cégük alatt egyéni üzletet nyitottak.

Felhívom a volt közös cég hitelezőit, hogy követeléseiket irodámban 8 nap alatt jelentsék be.

Dr. László Dezső ügyvéd
Nova-Kanjizán

„DAMA”

FEHÉRNE-MÜSZALON

Tolstojeva (Ódor) ul. 21

Jutányos áron készít:

női- és gyermek-fehérneműt, hozott és saját anyagból, azonkívül pyjamákat, ágygar-nitúrákat, stórokat stb. a legszebb kézi-munkával. 9007



Deszk községben (Magyarország, Szegedtől 9 km.) van egy lakóházam 2000 ölnyi belterülettel és 6 kat. holdnál több szántó földem. E helyett csere címén Sombor vagy más vajdasági városban lakóházat keresek földdel vagy anélkül. Cim a kiadó hivatalban.

HEGYI női konfekció áruháza
Subotica Aleksandra u. 7

Nagy karácsonyi és újévi vásár!

Az összes téli áruk mélyen leszállított áron kerülnek eladásra.

Crep de chine estélyi ruhák 750 dinártól
Selyemtrikó jumperek — — 180 dinártól
Kötött gyapju jumperek — — 90 dinártól

Kérem kirakataim megtekintését!

I. o. Fővámbivatal Subotica.

K. br. 20265.

Hirdetmény

A Fővámbivatal 1925. január hó 5-én d. e. 10 órakor a közlekedési osztály irodahelyiségében nyilvános árverésen elad 91 j. tzsma j. tékkartyát. Kikiáltási ár 500 dinár, valamint játszmányt 50 dinár belyegilleték.
Subotica, 1925. január 1.

16

I. o. Fővámbivatal.

Dr. Ivanovits Iván novibecsei uradalmaiban

eladó

6 darab magyar fajta

két éves tenyészbika

30 darab mezőhegyesi

mangulica, egy éves kan

10209

ELADÓ MALOMGÉPEK

1 Tarár (alsó rögzítéssel) új, teljesítő-képesség 15 q óránként, 1 Rentabel eredeti Besser 3 sz., teljesítő-képesség 15 q óránként, 1 hámozógép (eredeti Seck) 11 sz. teljesítő-képesség 15 q óránként, mind kitűnő állapotban, üzemenagyobbítás miatt eladó. Üzemen bármikor megtekinthető.

Honig-féle hengergözmalom

Havas és Forgács Bačka-Topola

Hat új Milkó könyv

Most jelent meg! Most jelent meg!

*Firenzei eset és egyéb elbeszélések
A miniszter barátja (Mosolygó történetek)
Spekuláné és társai (Egy Kötet vidámság)
Asszonyok (Novellák és egyebek)
Irők és könyvek (elbeszélések és tárcák)
Baedeker irasából (Novellitizikus dolgok)*

EGY-EGY KÖTET ÁRA 60 DINÁR

Megrendelhető a szerzőnél Subotica Zrinjski trg 28.

AUKCIÓ!

Antik tárgyak olcsó újévi vására csak 14 napig!

Arany-, ezüstpénzek. Eredeti török, perzsa, spanyol, stb. jelmezek, ruhák, takarók, szinpadí felszerelések. Antik bútorok, szobrok, fafaragványok, képek, órák, könyvek, pipák, stb. Antik porcellán, majolika, fayence-ek, szervizek. Templomi felszerelések, kellékek, képek szobrok.

Január 2-től d. u. 2—5-ig vételkötelezettség nélkül megtekinthetők a Ferrum gyárban, Majšanski put.

CUKOR

סוכר על סוכר

A veliki-bečkereki cukorgyár a zsidó husvéti ünnepekre Dr. Niedermann Mór veliki-bečkereki főrabbi ur felügyelete alatt סוכר על סוכר cukrot állított elő. A „hechserrel“ ellátott cukor nagyban megrendelhető a cukorgyár igazgatóságánál.

Eladok 518 kat. hold földet

Pančevo város közelében levő Bresztovac községben. Az egész föld első osztályú szántó föld, egy darabban, a megfelelő gazdasági épületekkel, igaz állatokkal és inoó gazdasági eszközökkel (tu. dussal) együtt. A föld eddig bére van vetve 5-zi veteménynel 200 hold búzával. A birtok azonnalt átvehető. Az ára és annak fizetési főlé eie igen kedvező. Felvilágosítást nyújt maga a tulajdonos. 10048

MILORADOVIĆ PERA, PANČEVO

CSAK 30 NAPIG!
1925. január 14-ig
Felhalmozódott nyersanyag csökkentése végett

F O G A K

és FOGSOROK

Az alábbi kivételes árban készülnek. Vidékieknek soron kívül és leggyorsabban.

DENT. ROMÁN OSCÁR

FOGÁSZATI RENDELŐJÉBEN SUBOTICÁN

Aleksandrova ul. 5. Opšta Privredna Banka épületében
RENDEL: d. e. 8—12-ig, d. u. 2—6-ig.

Aranyfogak vagy koronák 22 karátos aranyból drb.-ként 300 D.
Aranypótló (nem arany) fogak vagy koronák drb.-ként 150 D.
Alumínium koronák — — — — — — — — — — — 150 D.
Fogsorok angol kaucsuk és fogból foganként — — — — 75 D.

Minden munka elsőrangú anyagból és kivitelben felelősség mellett készül saját laboratóriumomban
Foghuzás érzéstelenítéssel!
Tartós fogtömések. — Telefon 612.

ADRIJA ÁLT. BIZTOSÍTÓ R.-T.
BEOGRAD

Foglalkozik a biztosítás minden ágával. Életkötvényei kauciókép elfogadotnak.

Bácskai aligazgatóság:
Subotica, Trg Fra Jõe 15. Telefon 30.

Bánati aligazgatóság:
V.-Bečkerek, Obiličeva ul. 3. Telefon 123.

Helyi képviselők és ügyes üzletszerzők felvételnek.
4791

„ADAROS”

Nemzetközi Szállítványozási és Vámközvetítő Iroda

Subotica

Táviratcim: Adaros. Telefon 423. Vilsonova ul. 8.

Végez

mindennemű be-, kiviteli és transito vámközvetítést gyorsan, kulánsan és szakszerűen.
Olaszország, Csehszlovákia, Ausztria és Magyarország legnagyobb szállító-vállalataival közvetlen összeköttetés.
Külföldi szállításoknál kérjen tőlünk árajánlatot.

TÜZIFA ÉS FASZÉN

Ajánlunk azonnali vagy későbbi szállításra vagon-tételben és hajórakományként prima egészséges bükk, gyertyán, vegyeshasáb és dorongfát, továbbá száraz villázott faszén a LEGOLCSÓBB napi áruk mellett.

„DANICA”

Faipar és Butorgyár Osijek, Telefon 404.

WEISS S.

ÜVEG- ÉS PORCELLÁNKERESKEDŐ
SUBOTICA, ALEKSANDROVA UL. 7

UJ! „RESISTA” UJ!

Tűzálló üveg főzőedény, u. m.: fazék, lábas, kuglófsütő, omletsütő gömbölyű és ovál
Higienikus és tiszta
Egyedüli gyári lerakat Vojvodina és Szerbia részére
Viszonteladóknek árendemény!
Nagyban! 4367 Kicsinyben!

WEITZENFELD és TÁRSAAlapítva: 1902. **Subotica** Telefon 190 sz.Táviratcím: Kenderipar. Iroda: Városi bérpalota
Telep: Sentaí put.MOQUETTE-, COBELIN- és SELYEM
BUTORHUZATOK, FÜGGÖNY ÉS
DRAPERIA ANYAGOK, KOKUSZ,
SPÁRGA és GYAPJU
FUTÓSZÖNYEGEK,**PERZSA és SMYRNA
SZÖNYEGEK**NAGY VÁLASZTÉKBAN. PATENT
ROLETTA RUDAKAJÁNL: LÓPOKRÓCOT, TÜZOLTÓ- és KERTI
TÖMLÖKET, UJ LISZTES, GABONÁS, GYAP-
JU-, TOLL-, KOMLÓ- és SZALMAZSÁKOKAT,
MATRAC- és ROLETTA SZÖVETEKET JUTÁ-
BÓL és LENBŐL, MINDENMŰ HÁZIVÁSZ-
NAT, ZSINEGET, KÖTELET és HEVEDERT**PONYVAELADÁS és KÖLCSÖNZÉS**

A német gyártmányu, friss

LICHTPAUS-PAPIR

olcsón beszerezhető

Wilhelm S. és Fia Subotica

Nagyobb tételeknél kedvezményes ár.

Vizonteladónak nagy rabatt!

TRAFIKANT GÁBOR**ELŐNYAJÁNLATA**Telefon 4-65. **SUBOTICA** Telefon 4-65

a „ZORKA”

Első Jugoszlávai Vegyipar R. T. képviselőtében
Sósav, Kénsav, Accumulatorsav,
Rézgalic, Vasgalic, Glaubersó,
Calcionált Sulfat

6192



a „SHELL-COMPANIE” képviselőtében:

„SHELL” gépolaj
„SHELL” hengerolaj,
„SHELL” padlóolaj,
„SHELL” nyersolaj (motorolaj)
„SHELL” benzín
„SHELL” petroleum.

Romániai saját termelésű

bükkhasáb tüzifát,**bükkhasítványt****és fenyőrudat**

ajánl azonnali szállításra:

Import Faértékesítő

Deutsch Ferenc, Velika-Kikinda

Korniss Zsigmond és Márton

aradi fatermelők bizománya

Telefonszám 12

10107

ATLAS

Nemzetközi Kereskedelmi Ügynökség

BEOGRAD

KRALJA MILANA 44. I.

Folyószámla a Prágai Hitelbank beográdi
fiókjánál**KÖZÖL:**hirdetéseket az SHS állam minden lapjában
valamint külföldön a kiadóhivatalok eredeti
árain**LÁTTAMOZ:**utleveleket valamennyi beográdi konzulátus-
nál 24 óra alatt D. 50.— és postaköltség
utánvétele mellett.**A „SLUŽBENE NOVINE”**hivatalos lapban hirdetéseket megjelentet és
kisérget Din. 100.— honorárium mellett.**ELJÁR:**beográdi hatóságoknál, miniszteriumok, vám-
hivatal, bíróság, adó, állampolgárság, nyug-
díj, tartózkodási engedély ügyében. Külön
jogvédő-osztály neves beográdi ügyvéd
vezetésével.**INFORMÁCIÓT**

ad minden beográdi cégről.

VÁLLAL:inkasszókat Beogradban és bank-
megbízásokat.**TŐKÉT**elhelyez és kiad a legteljesebb garancia és
a legkedvezőbb feltételek mellett

13

3 Rudičeva ul. 3

Harisnya

Nyakkendők

Ing

Gallér

Hímzések

Csipkék

Feltűnően leszállított árak! — Szolid kiszolgálás!

KRAUSZ BÉLA I DRUG-nál**Drach & Cie**

selyemszalaggyára Parabuc (Bácska)

Ajánlják selyemszalagkészítményeiket mérsékelt gyári áron

Taffet-, műselyem- riegelszalag, (selyem és cérna)
nyakkendőszalag, Satin-, Extrafort-, koszoru- és
köperszalagok.

Szalagáruink színekben és szélességekben legjobban szortírozva

HAJMUNKÁSNŐK

felvételnek

Kumerkramernál
Sombor Kr. Aleksander ul.**A szegedi szőlőkben**a párhuzamos uton, kert-
ben épülő csatlakozóház f.
évi május hó 1-től kiadó
3 évre.Mivel a ház még épülő-
félben van bérlet nélküli
igényei még figyelembe
vehetők. Csak olyanok
jelentkezzenek akik a
megállapított házbért 3
évre előre kifizetni képesek
Bővebb felvilágosítással szolgál

Karsai Bertalan

7 hold földbajnai határban, a köz-
ség mellett, az első
dűlőuton, kedvező fi-
zetési feltételek mellett

szabadkézből

ELADÓ

Hornung György
Novisad, Darányi telep
32.**Dollárokat
takarít meg,**

ha szükségleteit

KURTES MILOS

fűszer és csemege üzletében szerzi be

SUBOTICA

Főpostával szemben.

Telefon 4-83.

9873

S
E
L
C
OISMERI ÖN MÁR A
Gouttes des Fleurs**Selco-t?**

Ez nem más, mint a virágokból közvetlenül kivont, alkoholmentes, legfinomabb és legnemesebb virágillat. Minden elegáns hölgy és ur csak ezt a koncentrált, diszkrét illatot használja. Az ibolya, gyöngyvirág, heliotrop, orgona, rózsá illatát hetekig tartja. — Kapható: minden gyógyszertárban, drogeriában, jobb üzletben és fodrásznál. Küldjön be ajánlott levélben 20 dinárt és kap bérmentve bármely illatból 1 üveget.

ZETA R. T. SOMBOR

9317

Z
E
T
A
S
O
M
B
O
R

KORZÓ MOZI * LIFKA MOZI

Ma utoljára
KOVANKO
aszeriem Istenője
Jan. 2-4., péntek - vasárnap
A titok
8 felvonásban Pierre Wolf híres szindarabia filmen.
Főszereplő **Sigris**, a francia
JACKIE COOGAN.

Ma utoljára
ZORO és HURU
burleszk.
Jan. 2-4., péntek - vasárnap
A nászhajó
Hatalmas méretű film attrakció. A szezon kimagasló újdonsága. Főszereplő:
BETTY COMPSON.
Paramount film.

HÁZASSÁG

Egyedülálló 65 éves keresztény, új tehermentes házzal, nagy konyhakerttel, kis üzlettel, szintén némi vagyonnal vagy egyéb jövedelemmel bíró illő becsületes élettársat keres. Esetleg hajlandó vagyok saját vagyonommal beköltözködni. — Boldog újévet kívánva minden idősebb hajadomnak, özvegyasszonyoknak, esedezem diszkréció mellett szíves ajánlatokért. Bedő József Feketiő. 10137

ÉKSZEREK és ÓRÁK

leszállított áron kaphatók
ÁDÁM
ékszerész
Rudičeva ul. 6. Sugar ház.

LEVELEZÉS

Gyönyörűm. Nem bucsuzhattam el. Jó kívánságaim azonban ezután is ugyanolyan őszinték. Fogadja tőlem jó szívvel s kérem levelemben foglaltakat elismerni. 12

Intelligens, teljesen önálló és független, csinos uriaszony vagy leány ismeretségi keretemben volna társalgás keretében gyakorolni, természetesen megfelelő díjazás ellenében. Cim a kiadóban. 10194

FOGLALKOZÁS

Fűszerszakmában jártas, elsőrangú detailista segéd és egy gyakorlatos felvételi Sugár Manónál. 20

KISS ZÁLOGINTEZETE

mindenfélé érték tárgyakra kölcsönt ad. Zálogból visszamaradt cirka 500 méter sőtél zürse finom gyapjuszövet, szállításra; v. férfi, női ruha és telti abátnak való. Ékszerek, ruhák, kabátok, fehérneműk és minden más tárgy állandóan oleson eladnak, Subotica l. kör, Bogovičeva (Kinizsi) ul. 212. 5697

Mig a készlet tart
1 liter kitünő BOR
10 dinár

I-a kisüsti törköly pálinka 30 din.
I-a kitünő szilvórium 30 dinár és mindenfélé fűszercsemege árak és karácsonyfa díszek leszállított áron kapható!
Nojcek Géza
cégnél Subotica. 10179

Szerb és német nyelv fölkétesítésé céljából keresném oly intelligens, fiatal hölgyek ismeretségi, akikkel ienti nyelveket módomban volna társalgás keretében gyakorolni, természetesen megfelelő díjazás ellenében. Cim a kiadóban. 10194

Komoly, intelligens leány ajánlkozik házvezetőnőnek, ur házhoz vagy plébániára. Főzésben és minden házi dolgokban megbízható. Lev. »Háziaszony« feljére a kiadóba. 20

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Előfizetési díj havonként 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezőkérésre válasz közzétehető.

Betűszedő aki a szlovén nyelvet is érti, azonnal felvétetik Balkányi Ernő könyvnyomdájában. Dolgozó-Lendava. 10208

HAZASSÁG

Beorádi bankigazgató egyben nagy sajei részvénytársaság vezérkép ise öje, bánáti 33 éves izr. hatálember ismeretség híján ezután keresi előkelő háziasszonyt nevelt és megfelelő vagyonnal rendelkező hölg ismeretségi. Sz. lők és rokonok közvetítése keretik. — Le eleket fenyképél **Kale Comp.** Beograd, Prizrendzka 4. kérek. 10160

Üzves kiszolgálónő vagy férfi a rövidáru szakmában kerestetik. Szerbi tudók előnyben. Szakismeret feltétlen szükséges. Cim a kiadóban. 10078

Netzfűző munkásnök kerestetnek Róna Miksánál. Huspiac. 36

Intelligentes, deutsches Fräulein mit besten Referenzen u. Jahreszeugnisse sucht Stelle als Erziehlerin zu schulpflichtigen Kindern. — Zuschriften: »Tüchtige« an die Administration des Blattes. 32 Jónából való leányok tanulónak felvételnk. Hoffmanné nőiszabó, Trumbičeva ul. 30. 34

Kiszolgálóleány divatárúzetbe felvétetik. Cim a kiadóban. 10225

10 családból való fiatal asszony elmenne gyermekekhez vagy idősebb házaspárhoz. A háztartás minden részében jártas. Leveleket »Szorgalmas 20« feljére a kiadóba kér. 17

Cukrászsegéd állást keres. Cim a kiadóban. 23

Divatárú-, kalap-, cipőkereskedősegéd január 15-re segédi vagy raktárnoki állást keres helyben vagy vidéken. Cim a kiadóban. 4

KÉRJEN



CIPŐKRÉMET!

GYÁRTJA:
Prva Jugoslavenska Kemična Fabrika D. D.
NOVISAD

Képkerekek gyártása
Csillárok és
Disztálókák

Kézimunkák Szakszerű Kerekezése
Modern képkerekezés
F. Bachinger
Subotica,
Sudarević (Bercsényi) ul. 34.

Könnvélő(nő). perfekt német levelező. ki vas- vagy műszaki szakmában jártas, azonnalra kerestetik. Ajánlatok jó kondíció feljére a kiadóba. 21

VALÓDI ZEISS

SZEMÜVEG
TELEFON 216



Kapható: 985
Deutsch Izidor
optikusnál
Subotica
Javitásokat vidékre is azonnal!

VÉTEL-ELADÁS

Értékes világhíreggyütemény, nagyjórészt európai, cirka 6000 drb, oleson és sürgősen eladó. — Megtekinthető délután 2-5-ig. Cim a kiadóban. 10201

Eladó kéthengeres, 4 HP, léghütéses benzinmotor. Megtekinthető Sava Tekele ut 74. 10155

Eladó olesó áron 8 HP járgány paprikamalom, kukorica-őrő 36 colos kövel, fafűrész, szeckavágó, erős motorhoz is alkalmas. — Megtekinthető Agoston Ferenc, Bezdán, Kuluth-uca 397. 10126

Egy sarokház eladó és azonnal beköltözhető, alkalmas vendéglőnek, üzletnek vagy kisebb gyártelepnek. Baiski ut 58. 10188

Benzinmotor 4 és 12 HP stabil 4 és 6 HP vaskocsira szerelve, újjak eladók. Ulrich Testvérek vaskereskedők. 10046

Eladó egy háló és egy nappali szoba elköltözés miatt. 10109

Tüzifa, bukktasábfából vágott, valamint elsőrendű hasábfu házhoz szállítva és vagonvételben legolcsóbb napi áron, továbbá angol brikket kapható Mervai József faüzletében. Senčanski put 42. Telefon 91. 10145

Jömeneteli fodrászüzlet a beltéren haláleset miatt eladó. Gavlik Antal, Maljidičios. 10216

Eszteregadót keresek megvételre. Csucstávolság 250-300 cm legven. Guszlik Sándor, Bačko-Petrovoseo. 28

KÜLÖNFÉLE

Egy 4 szobás lakás melékkelviséggel a beltérhez közel kerestetik. Cimeket a kiadóba kérek. 38

Péküzlet teljes felszereléssel átadó. Érdeklődni Matija Pintér, Mašanski put 55. 31

Lakás, 4 szoba, előszoba, konyha, éléskamra, beltéren rőtön átvehető. Tudakozódni Béni Béla Subotica, Nemzeti kávéház. 10189

Butorozott szoba kiadó. Cim: Brozova ul. 8. 10220

Nagy, száraz, világos helyiség motorárammal, műhelynek vagy gyárnak oleson kiadó. Tudakozódni Vasvári festéküzletben. 29

Butorozott szoba kiadó. — Teljes ellátással férfiakat elfogad. L. Jukičeva ul. 38. 14

Kendermag

I-a bácskai és aradvideki
Paprika
szegedi, vegyitizta, olomzárral ellátott zsákokban állandóan raktáron
ACS GEZA
mag- és terménykereskedő
Subotica
Telefonszám 120 10124

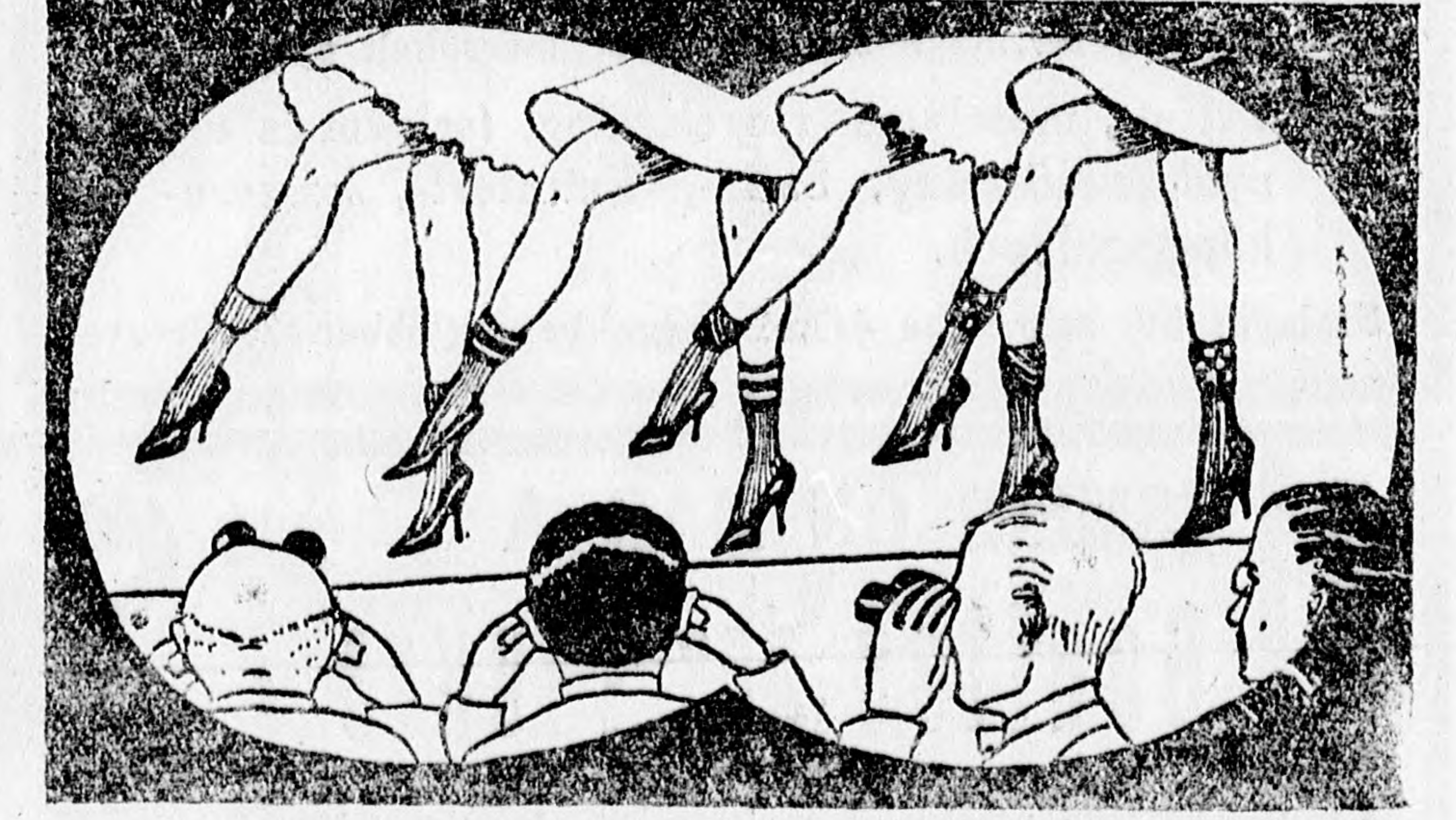
Gummibélyegzőt bármilyen nyelven készít Molnár József Subotica, Frankopanska uca 25. Megrendeléseket a Bácsme gyei Napló kiadóhivatala is elfogad.

SPITZER LAJOS

SZŐRMENAGYÁRUHÁZÁBAN
SUBOTICA
NAGY
KIÁRUSÍTÁS
KEZDŐDIK
SZŐRMEÁRUKBAN
KABÁTOKBAN és BOÁKBAN



A LEGUJABB DIVATU



bokavédő harisnyák legolcsóbban kaphatók
BECK JENŐ kötöttáru készítőnél, Subotica Pašičeva ul. 8. Gözifrdő mellett